

Kainuun liitto

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2015

C:7

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2015

Kainuun liitto 2016

C: 7

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
Puh. 08 615 541
Faksi 08 6155 4260
kainuunliitto@kainuu.fi

C: 7
ISBN 978-952-6685-35-9 (painettu)
ISBN 978-952-6685-36-6 (pdf)
ISSN-L 2323-7546
ISSN 2323-7546 (painettu)
ISSN 2323-7544 (verkkajulkaisu)

Kajaani 2016

Sisällysluettelo

1	MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS	6
2	TOIMINTAKERTOMUS.....	8
2.1	Toiminnan keskeiset tulokset	8
2.1.1	Edunajaminen	8
2.1.2	Elinkeinot ja aluekehitys	8
2.1.3	Alueidenkäyttö	10
2.1.4	Viestintä	11
2.2	Luottamushenkilöhallinto	12
2.3	Henkilöstö	14
2.4	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	15
2.5	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	16
2.6	Tilikauden tulos	17
3.	TOTEUMAVERTAILU	19
3.1	Edunajaminen	19
3.2	Elinkeinot ja aluekehitys	20
3.3	Alueidenkäyttö	24
3.4	Hallintopalvelut	
4.	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	30
	Kainuun liiton tuloslaskelma 31.12.2015 ja 31.12.2014	30
	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	34
3.	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	34
4.	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	34
	Liite 1: Hallinto ja henkilöstö	43
	Liite 2: Edunajamisen teemat ja tavoitteet 2015	49

1 MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS

Kainuun liiton toimintavuonna 2015 saavutettiin erinomaisesti toiminnalliset ja taloudelliset tulokset kaikilla toimintasektoreilla. Kainuun liiton perustehtävät hoidettiin toiminta- ja taloussuunnitelmaa tarkoin noudattaen. Siksi voi olla yllätys, että liiton tilinpäätös on selvästi ylijäämäinen. Rahaa on kertynyt kassaan erityisesti liiton hanketoiminnan vähentymisen vuoksi. Hankkeissa menot toteutuvat reaaliajassa, mutta niitä vastaavat tulot palautuvat kassaan vasta hyvin pitkällä viiveellä (½-2 vuotta). Vuonna 2015 siis palautui aiempien vuosien hankemenoihin liittyvien tukirahoitusten maksatuksia enemmän kuin käynnissä olleissa hankkeissa syntyi kuluja. Kun liiton hanketoiminta jälleen kasvaa seuraavina vuosina, tulevat ne vastaavasti supistamaan liiton kassaa. Kun uusia omia hankkeita eikä myöskään muiden toimijoiden hankkeiden omarahoituksiin ole tarvittu panoksia budjetissa suunniteltua määrää, on merkittävä osa juuri hankkeille ja eri yhteistoimintaosuuksille varatusta määrärahasta jäänyt käyttämättä. Liiton talouden suunnittelua helpottamaan on maakuntavaltuuston päätöksellä perustettu Kainuun tulevaisuusrahasto. Viime vuonna syntynyt ylijäämä on luontevaa sijoittaa uudeksi kehitysinstrumentiksi, jolla voimme joustavasti vauhdittaa Kainuun kehityshankkeita.

Kainuu -ohjelmassa kiteytetyt yleiset pitkän aikavälin päämäärät ja toimeenpanosuunnitelman (TOPSU) konkreettiset lyhyen ajan tavoitteet ovat ohjanneet kokonaistoimintaamme. Kainuun kehittämisen suuret haasteet ovat:

1. Kainuun väestökehityksen kääntäminen positiiviseksi eli huoltosuhteen parantaminen
2. Työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaannon ja saatavuuden ratkaiseminen
3. Terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen
4. Alueen saavutettavuuden parantaminen
5. Vetovoimaisen Kainuu -kuvan vahvistaminen

Aluesuunnittelun ja -kehityksen perustehtävät etenivät suunnitellusti vuonna 2015. Kainuun kaupan kaava ja tuulivoimakkaava valmistuivat vahvistaen osaltaan elinkeinojen kehittämismahdollisuuksia. Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma, Talvivaaran äkillisen rakennemuutoksen toimenpiteet sekä biotalousstrategia ja siihen liittyvä biotuotetehtaan perustamisselvitys valmistuivat ja/tai etenivät suunnitellusti kohti toteutusta.

Hallitusohjelmataavoitteena maakunnilla oli yhteinen esitys, että Suomessa on lähdettävä uudistamaan koko aluehallintoa, toteutui pääministeri Sipilän hallitusohjelman linjauksissa. Ne loivat Kainuulle ja muille maakunnille uudet tavoitteet ja haasteet lähivuosien kehitystyölle erityisesti hallituksen kokeilujen, julkisen talouden kestävyysvajeen kuromisen, normien purkamisen ja erityisesti suurten reformien osalta. Hallitusohjelma, joka tarkentui 7.11.2015 linjauksilla, tarjoaa Kainuulle mahdollisuuden koota soten järjestämisen ja aluekehittämisen laajan tehtäväkentän maakunnan liiton ja ELY-keskusten osalta yhdeksi kansanvaltaisesti hallituksi kokonaisuudeksi. Kainuulla on vuo-

sien 2005 – 2012 hallintokokeilun ja edelleen jatkuvan sote-integraation vuoksi edelläkävijän asema tulevassa historiallisessa itsehallintouudistuksessa.

Kainuun liiton ja kuntien yhteistyö on jatkunut tiiviinä. Maakuntareformin - ennen kaikkea sote-uudistuksen – vuoksi kuntien merkitys ja rooli ovat nousseet keskustelun kohteeksi. Kunnat ovat itsehallintonsa, verotusoikeutensa ja sote-uudistuksen jälkeenkin merkittävän palvelujen tuottajan roolinsa vuoksi keskeisiä toimijoita kainuulaisten hyvinvoinnin turvaajina. Tulevaisuuden kunta on Kainuussakin keskeinen paikallisen elinvoimaisuuden edistäjä.

Vuoden 2015 aikana elinkeinoelämää koskevat näkymät muuttuivat huomattavasti paremmiksi. Kainuun näkymiä on varjostanut Talvivaaran kaivosyhtiön konkurssi, Venäjä-kauppaan liittyvät (vasta)pakotteet ja yleinen taloustaantuma. Valtion vahvistunut rooli Terrafame Oy:n kautta on parantanut Talvivaaran näkymiä. Toisen suuren tuotannollisen työnantajan Transtechin omistuspohja vahvistui vastaavasti, kun Skoda hankki yhtiön omistukseensa. Metsäbiotaloudessa kehittyi vahva uusi- en avauksien buumi: St1:n bioetanolitehdasinvestointi Kajaaniin, CrossLam ja Elementti Sampo Kuhmossa sekä kehitysyhtiövaiheeseen edennyt Kainuun biotuotetehdaskanke. Kun Kainuun liitto vuoden loppupuolella muiden maakuntien tavoin valmisti rakennemuutosten ennakointia varten erityistä varautumissuunnitelmaa, Kainuulla oli esittää useita vaihtoehtoja elinkeinopohjansa vahvistamiseksi ja sen muutosjoustavuuden parantamiseksi.

Edunajamistehtävien osalta Kainuun liiton toimintamalli kehittyi edelleen: maakuntahallituksen kokouksissa käsiteltiin aikaisempaa enemmän ja laajemmin ajankohtaisia edunvalvontakysymyksiä. Kainuun edunajamisen haasteet kasvoivat erityisesti maakunnan saavutettavuuden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi. Tarve on edelleen laajentaa edunajamisen yhteistyötä maakunnan sidosryhmien kanssa. Yleisenä tavoitteena ja yhteisenä etuna on, että saamme tehdä ratkaisumme oman harkintamme mukaan niin, että alueemme elinvoiman vahvistaminen pysyy omilla käsissämme. Tätä varten tarvitsemme aidosti koko maakunnan yhteistyötä ja vahvaa viestintää maakunnasta ulospäin.

Kajaanissa 21.3.2016

Pentti Malinen
maakuntajohtaja

2 TOIMINTAKERTOMUS

2.1 Toiminnan keskeiset tulokset

2.1.1 Edunajaminen

Edunajaminen ja alueyhteistyö ovat keinoja toteuttaa maakuntaohjelmaa ja aluekehitystehtävää. Tähän kuuluu kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta sekä ennakkoiva edunajaminen. Kainuun liiton edunajamista on koordinoanut maakuntajohtaja toteutusapunaan edunajamistiimi. Vuonna 2015 vaikiintui käytäntö, jossa edunvalvonnan ajankohtaisista asioista keskusteltiin maakuntahallituksen kokouksissa maakuntajohtajan ajankohtaiskatsauksen yhteydessä. Kainuun edunajamisen haasteet kasvoivat erityisesti maakunnan saavutettavuuden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi. Tarve on edelleen laajentaa edunajamisen yhteistyötä maakunnan sidosryhmien kanssa.

Maakuntahallitus hyväksyi liiton edunajamisen hankeluettelon. Vaalivuoden johdosta siihen sisältyi Kainuun omia ja maakuntien yhteisiä hallitusohjelmataavoitteita. Maakuntien ja valtion aluehallinnon uudistuksen käynnistäminen ja kytkeminen sote-uudistukseen oli erittäin merkittävä saavutus maakuntien tavoitteiden näkökulmasta. Sen sijaan muita aluepolitiikkaa tai liikennepolitiikkaa koskevia tavoitteita ei pääministeri Sipilän hallitusohjelmaan juurikaan kirjattu; hallitusohjelma myös laadittiin aikaisempaa strategisempaa, ilman tarkkoja yksityiskohtia.

Ennakoimattomista edunajamistehtävistä merkittävin ja menestyksellisin oli Suomi100 -juhlavuoteen liittyen kansallispuiston perustamispäätös Suomussalmen Hossaan. Maakuntahallitus tuki Suomussalmen kunnanhallituksen tekemää aloitetta ja Kainuun liitto teki aktiivista vaikuttamistyötä hankkeen edistämiseksi päätöksenteossa.

Tarkemmat arviot edunajamisen tavoitteiden toteutumisesta on liitteessä 2.

2.1.2 Elinkeinot ja aluekehitys

Kainuun liiton sisäisessä organisoinnissa päädyttiin vuoden 2015 aikana tilanteeseen, että viraston sisäinen vastuualuejako päätettiin uudistaa. Elinkeinopolitiikka ja hankkeet -vastuualue päätettiin sulauttaa Aluekehityksen vastuualueeseen. Näin syntyi uusi vastuualue: *Elinkeinot ja aluekehitys*, jonka perustehtävät ja tavoitteet määriteltiin seuraavasti:

- Maakuntasuunnitelman laatiminen
- Maakuntaohjelman laatiminen ja seuranta
- Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman (TOPSU) laatiminen
- Toimintaympäristön muutosten arviointi, ennakointi ja seuranta

- Aluekehityslain mukaisen kansallisen ja EU:n alue- ja koheesiopolitiikan suunnittelun ja toteuttamisen johtaminen ja koordinointi Kainuussa
- Lakisääteinen alueyhteistyö Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan välillä
- Kansainvälinen yhteistoiminta ja lähialueyhteistyö yhdessä muiden maakuntien kanssa
- Edunajaminen yhdessä alueen muiden viranomaisten ja yhteistoiminta-alueen maakuntien kanssa
- Kainuun liitolle perussopimuksen mukaan kuuluvat tai muuten sovitut tehtävät

Yksikön toimintaan vaikutti toimintakertomusvuonna em. organisaatiouudistus. Tähän liittyen tehtiin jo keväällä 2015 analyysi työnkuvien uudistamisesta ja osaamisen kartoitus. Selvitys osoitti, että toimenkuvat vastaavat kohtuullisen hyvin työtehtäviä ja työntekijöiden motivaatio kehittää omaa työtään on korkealla. Tämä tulos antoi hyvät lähtökohdat uuden yksikön ja koko liiton perustehtävän hoitamiseen. Toiminnan kehittämistä jatkettiin ja tuettiin työhyvinvointikartoituksella sekä esimiesvalmennuksella, joka jatkuu vuoden 2016 aikana siten, että koulutuspäiviä järjestetään koko henkilöstölle ja omia päiviä myös Elinkeinot ja aluekehitys -yksikölle. Koulutusavain Oy:n tekemä kartoitus antoi kokonaisuutena erittäin myönteisen kuvan henkilöstön työn sujumisesta, jaksamisesta ja työmotivaatiosta, mutta osoitti myös muutamia kehittämiskohteita, joihin on syytä puuttua. Vuoden 2015 lopulla sovittiin, että työyhteisön kehittämispäiviä järjestetään jatkossa ainakin vuorovaikutukseen, temperamentteihin ja palautteen antamiseen liittyen.

Elinkeinot ja aluekehitys -yksikön tehtäväkenttä perustuu lakiin alueiden kehittämisestä. Yksikön perustehtävä on aluekehityslain mukaisen kansallisen ja EU:n alue- ja koheesiopolitiikan suunnittelun ja toteuttamisen johtaminen sekä koordinointi Kainuussa ja aluekehitysviranomaiselle kuuluvat muut tehtävät, joiden kirjo vaihtelee paljon vuosittain. Vuonna 2015 tehtävissä korostui maakuntaohjelman toimeenpano, seuranta ja alueyhteistyö Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien välillä. Kainuun aluekehitysjohtaja toimi vuonna 2015 mm. puheenjohtajana Pohjois-Suomen operatiivisella tasolla asioita valmistelevassa koordinaatioryhmässä.

Yksikkö on syventänyt ja kehittänyt osaamistaan ja toimintansa osa-alueita strategisesti tärkeillä hankkeilla, jotka liittyivät toimintakertomusvuonna erityisesti biotalouteen, matkailun aluerakentamiseen, ennakointiin, maaseudun tietoliikenteeseen ja yritysten kansainvälistymiseen sekä kylien omaehtoiseen kehittämiseen. Nämä hankkeet päättyivät vuoden 2015 aikana ja niiden tuloksellinen toiminta on otettu soveltuvin osin osaksi yksikön perustehtävää.

Maakuntaohjelmatyö on edennyt tavoitteiden mukaan: TOPSUn sisältö ja rakenne on uudistettu suunnitellusti siten, että laajan aluepolitiikan keinot ja edunajaminen on kytketty osaksi uutta TOPSUA (2016–2017). Samalla on tehostettu elinkeinojen kehittämistä ja rakennerahastohallinnointia sekä ennakointia työtettä kaikessa tekemisessä.

Aluekehityksyksikön taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintakulut suhteessa talousarvioon alitettiin selvästi ja henkilöstökulutkin hieman. Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin – niin perustoiminnassa kuin hankkeissakin (kolme omaa hanketta, joissa neljä päätoimista työntekijää ja

erilaisia ostopalveluja) – ja alueellisessa vaikuttamisessa edettiin maakuntaohjelman asettamien tavoitteiden suuntaan: taantuman kimppuun käytiin rahoittamalla strategisesti viisaita hankkeita (12 kappaletta) ja tekemällä erilaisia kehittämistyötä tukevia selvityksiä, kuten Kainuun biotalousstrategia. Loppuvuodesta valmisteltiin myös uusi, uudistunut TOPSU (2016–2017). Vuoden 2015 keväällä laadittiin Talvivaaran äkillisen rakennemuutoksen suunnitelma ja loppuvuodesta tämä ÄRM-suunnitelma muotoiltiin maakunnalliseksi ERM-suunnitelmaksi (ennakoivan rakennemuutoksen suunnitelmaksi), joka puolestaan täydennettiin ja muotoiltiin vuoden 2016 alussa varautumissuunnitelmaksi, jolla haetaan alueellisten kokeilujen rahoitusta TEM:stä keväällä 2016.

Aluekehityslain mukaisesti Kainuun liiton tehtävänä on edistää myös kuntien ja maakunnan välistä yhteistyötä. Säännölliset kuntajohtajakokoukset, joihin osallistui myös Kainuun liiton johto sekä Kainuun sote -kuntayhtymän johto, valmisteltiin Kainuun liitossa. Kokousten valmistelijana ja sihteerinä toimi aluekehitysjohtaja Heimo Keränen. Vuonna 2015 pidettiin yhdeksän kuntajohtajakokousta, joissa keskusteltiin ajankohtaisista asioista ja ennakointiin sekä valmisteltiin kuntien ja Kainuun kuntayhtymien yhteisiä linjauksia sekä yhteistyötä.

Kainuun liitto kehitti kuntayhteistyön sisältöjä ja prosesseja 2015 kuntakierroksella. Liitto osallistui aktiivisesti Kainuun kuntarakenneselvitykseen ja Pohjois-Suomen sote-alueen valmisteluun sekä varautui uuden maakuntahallinnon valmisteluun. Lisäksi kuntapäätäjät kutsuttiin yhteiseen kokoukseen kaksi kertaa vuoden 2015 aikana.

2.1.3 Alueidenkäyttö

Maakuntakaavoitus on Kainuun liiton lakisääteinen päätehtävä alueiden kehittämisen rinnalla. Maakuntakaavan laatiminen, ajan tasalla pitäminen sekä kehittäminen perustuvat maankäyttö- ja rakennuslakiin. Maakuntakaava ohjaa ja osoittaa maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaavoitusta, sen seurantaa ja kaavoituksen ohjausta tehdään yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Vastuualueen muut tehtävät hoidetaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Alueidenkäytön vastuualue osallistuu Kainuun liiton ja kuntien väliseen kuntakierrokseen.

Maakuntakaavoitus

Vireillä oleva Kainuun tuulivoimamaakuntakaava valmisteltiin maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi ja saatettiin ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Kokonaismaakuntakaavan tarkistaminen käynnistettiin ajantasaistamista edellyttävien maankäyttömuotojen osalta.

Maakuntakaavoituksen ja edunvalvonnan kannalta tarpeellisia selvityksiä toteutettiin käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Muut viranomaistehtävät

Kuntien kaavoituksen ohjausta toteutettiin neuvotteluin ja lausuntoja antamalla sekä osallistumalla kuntien ja ELY -keskuksen välisiin kehittämiskeskusteluihin. Lausunnot valmisteltiin pääsääntöisesti annettujen aikataulujen puitteissa.

Liiton sisäiset tehtävät tehtäväjaon mukaisesti:

Paikkatietoasiat

Paikkatietoon liittyviä mahdollisuuksia hyödynnettiin Kainuun liiton suunnitteluprosesseissa. Alueidenkäyttö vastasi Kainuun liiton paikkatieto-osaamisesta ja sen kehittämisestä sekä osallistui maakunnan liittojen väliseen paikkatietoyhteistyöhön sekä maakuntakaavoituksen tietojärjestelmien ja visualisoinnin kehittämistyöhön.

Vaikutusten arviointi

Suunnitelmiin ja ohjelmiin liittyvät vaikutustenarviointimenetelmät ovat keskeinen osa suunnitteluprosesseja. Alueidenkäyttö vastasi niihin liittyvästä osaamisesta ja sen kehittämisestä. Alueidenkäyttö vastasi Kainuun suunnitelmien ja ohjelmien vaikutustenarviointityöryhmän toiminnan ja kokousten valmistelusta yhteistyössä elinkeinot ja aluekehitys vastualueen kanssa.

Edunajaminen

Kainuun liiton edunajamistyöhön osallistuttiin erityisesti vastuualueeseen liittyvien tehtävien osalta. Alueiden käyttöön ja liikenteeseen liittyviin alueellisiin, maakuntien välisiin sekä kansallisiin yhteistyöryhmiin osallistuttiin Kainuun liitolle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Hankkeet

Tehtiin BOKOS -hankkeen loppuraportti ja maksatus. Osallistuttiin uusiin hankkeisiin Kainuun liiton edunajamis- ja kehittämistavoitteiden mukaisesti.

2.1.4 Viestintä

Kainuun liiton viestinnän ja markkinoinnin perustehtävä on tukea Kainuu-ohjelmassa määriteltyjen strategisten tavoitteiden saavuttamista. Toinen keskeinen tehtävä on maakunnan liiton organisaatioviestinnästä huolehtiminen. Viestintä on keskeisessä roolissa Kainuun edunvalvonnassa ja liiton yhteiskuntasuhteiden hoidossa.

Viestintää ja markkinointia on johtanut maakuntajohtaja tukenaan viestintäpäällikkö, jonka työpanosta ostetaan Kainuun sotelta (20 % työajasta). Viestintää ja markkinointia hoidettiin Kainuun liitossa läpäisyperiaatteella, eli jokainen työntekijä on osaltaan vastuussa viestinnästä. Viestinnän ammattilaisten tehtävänä oli viestinnän suunnittelu, kehittäminen ja koordinointi sekä muiden työntekijöiden tukeminen ja opastaminen.

Viestinnän erityisosaamista vahvistettiin vuonna 2015 palkkaamalla kokopäiväinen verkkotiedottaja. Kainuun liiton viestinnän linjaukset valmisteltiin viraston yhteisvoimin ja hyväksyttiin maakuntahallituksessa.

Viestintä tehtäväkokonaisuutena:

Kainuun liitolla on lakisääteinen velvollisuus tiedottaa kansalaisille vireillä olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä ratkaisuksista ja niiden vaikutuksista. Viestinnän kanavia ovat mediatiedotus ja oma sähköinen viestintä (verkkosivusto, sosiaalinen media, uutiskirje) sekä tarpeen mukaan maksulliset ilmoitukset.

Vuonna 2015 kehittämisen painopisteenä oli kansainvälisen viestinnän kehittäminen ja Kainuun liiton uuden verkkosivuston kieliversioiden käyttöönotto. Verkkosivujen kieliversioiden käyttöönotto viivästyi järjestelmätoimittajasta johtuen. Kainuun liitto aloitti kuitenkin yhteistyön Kainuun Edun kanssa englanninkielisen Can Do Kainuu -Facebookin ylläpidossa, minkä jälkeen sivuston seuraajamäärä kasvoi nopeasti.

Markkinointi tehtäväkokonaisuutena:

Perussopimuksen mukaan Kainuun liiton tehtävänä on huolehtia kansallisella ja kansainvälisellä tasolla maakunnan positiivisesta tunnettavuudesta yhdessä maakunnan muiden toimijoiden kanssa. Kainuun markkinoinnissa maakunnan liitto toimii yhteistyöverkostojen ylläpitäjänä ja kehittäjänä.

Vuonna 2015 painopisteenä on Kainuu Helsingissä 2014 -teemavuoden ja Kainuun Edun Made in Kainuu -hankkeen jatkohoito, onnistumisen hyödyntäminen ja yhteistyöverkostojen ylläpito sekä Suomi 100 -projektin valmistelu. Tutustu Kainuuseen -sivuston lanseeraus sekä sosiaalisen median käytön laajentaminen olivat vuoden merkittävimmät käytännön kehityssakeleht.

Kainuussa järjestettiin vuonna 2015 useita valtakunnallisia tapahtumia mm. valtakunnalliset Yrittäjäpäivät, joissa liiton roolina oli koko Kainuun vahvuuksien esille tuominen. Kainuun liitto on myös vakiinnuttanut vuosikalenteriinsa syyskaudella järjestettävän viestintäfoorumin, jonka teemana olivat vuonna 2015 Suomi 100 -juhlavuosi ja sosiaalisen median hyödyntäminen.

2.2 Luottamushenkilöhallinto

Kainuun liiton ylin päättävä elin on kuntavaalikaudeksi valittava **maakuntavaltuusto**. Maakuntavaltuusto päättää mm. liiton taloussuunnitelmasta ja talousarvioista, hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen. Maakuntavaltuustossa oli viime vuonna 37 jäsentä. Kuntien valtuustot valitsevat maakuntavaltuuston jäsenet Kainuun liiton perussopimuksen mukaisesti niiden asukasluvun perusteella. Maakuntavaltuusto kokoontui toimintavuoden aikana kaksi kertaa. Tavoite on pitää kokouksia vaalikauden aikana eri puolilla Kainuuta. Kesäkuun kokous pidettiin Suomussalmella ja joulukuun kokous Kajaanissa.

Maakuntahallitus

Maakuntahallitus vastaa Kainuun liiton hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä ohjaa ja valvoo Kainuun liiton viraston toimintaa. Maakuntavaltuusto on valinnut maakuntahallitukseen vaalikaudeksi 2013 – 2017 13 jäsentä poliittisten valtasuhteiden sekä kunnallisen edustavuuden mukaan.

Maakuntahallitus kokoontui toimintavuoden aikana 12 kertaa. Kokouksista kolme pidettiin muualla kuin Kajaanissa.

Maakuntahallitus osallistui liiton edunajamiseen sekä kansainväliseen toimintaan.

Maakuntahallituksen asettamat toimikunnat ja työryhmät sekä muut maakunnalliset työryhmät työskentelivät saamansa toimeksiannon mukaisesti. Näitä ovat mm. Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukunnat; Kainuun liitto toimi Pohjois-Suomen neuvottelukunnan puheenjohtajana.

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien muodostaman yhteistoiminta-alueen päätöksenteosta vastaavat maakuntahallitukset ja maakuntavaltuustot yhtäpitävin päätöksin. Asioiden valmistelu suoritetaan Pohjois-Suomen neuvottelukunnan kokousten yhteydessä. Alkuvuodesta 2015 neuvottelukunnan kautta aloitettiin Pohjois-Suomen sotealueen poliittinen valmistelu, joka kuitenkin keskeytyi kun valtakunnalliset lainsäädäntöesitykset kariutuivat perustuslakivaliokunnan lausuntoihin.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 71 §:n nojalla valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet liitossa toteutuneet. Maakuntavaltuusto on valinnut tarkastuslautakuntaan seitsemän jäsentä. Tarkastuslautakunta työskenteli laatimansa työohjelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta kokoontui kuusi kertaa.

Maakunnan yhteistyöryhmä

Maakuntahallitus on asettanut maakunnan yhteistyöryhmän. Yhteistyöryhmässä ovat edustettuina:

- 1) maakunnan liitto ja sen jäsenkunnat,
- 2) ohjelmaa rahoittavat valtion viranomaiset ja muut valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot,
- 3) alueen kehittämisen kannalta keskeiset tahot, kuten työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt, sekä muut kansalaisyhteiskuntaa edustavat tai ympäristöjärjestöt ja sukupuolten tasa-arvoa edistävät järjestöt.

Maakuntaliiton ja sen jäsenkuntien edustajat on valittu valtuuston toimikaudeksi. Maakuntahallitus on nimennyt yhteistyöryhmälle puheenjohtajan, joka on kuntalaissa tarkoitettu luottamushenkilö, sekä muiden osapuolten ehdotuksesta kolme varapuheenjohtajaa, jotka ovat yhteistyöryhmän jäseniä.

Maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanoon kuuluu lisäksi kahdeksan asiantuntijajäsentä Metsäkeskuksesta, Akavasta, STTK:sta, Pro Agria Kainuusta, Pohjois-Suomen aluehallintovirastosta, Kajaanin yliopistokeskuksesta ja Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy:stä.

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö on valmistellut asiat MYR:n käsiteltäväksi. Sihteeristössä on edustettuna rahoittajatahot ja maakuntajohtaja toimii sen puheenjohtajana. Sihteeristön toimintamallia muutettiin niin, että hankepäätösten valmistelijat osallistuvat asiantuntijoina sihteeristön kokouksiin. Tavoitteena oli vahvistaa hankkeiden ennakoivaa valmistelua ja eri rahoitusinstrumenttien koordinaatiota.

Maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) kokouksia oli kahdeksan. Kokouksissa käsiteltiin maakunnan yhteistyöryhmän työjärjestyksessä määritellyt asiat sekä muita ajankohtaisasioita.

Maakunnallinen nuorisovaltuusto

Maakuntahallitus on joulukuussa 2013 asettanut maakunnallisen nuorisovaltuuston, johon on nimetty kaksi edustajaa kustakin kunnasta sekä lisäksi ammattikorkeakoulun opiskelijakunnasta ja ammat-
tiopiston oppilaskunnasta.

Nuorisovaltuusto kokoontui vuonna 2015 neljä kertaa ja järjesti marraskuussa Paltamossa Nuorisofoorumi-tapahtuman, jonka teemana oli nuorten yrittäjäys ja kansainvälisyys.

Kuntayhteistyön lujittaminen

Aluekehityslain mukaisesti Kainuun liiton tehtävänä on edistää kuntien ja maakunnan välistä yhteistyötä. Säännölliset kuntajohtajakokoukset valmisteltiin Kainuun liitossa; kokousten valmistelijana ja sihteerinä toimi aluekehitysjohtaja. Vuonna 2015 pidettiin yhdeksän kuntajohtajakokousta.

Liitto kehitti kuntaneuvottelujen sisältöjä ja prosesseja 2015 kuntakierroksella. Kainuun liitto osallistui Kainuun kuntarakenne-selvitykseen ja Pohjois-Suomen sote-alueen valmisteluun. Kainuun liitto organisoii Kuntaliiton kuntapäivän alueen kuntapäätäjille. Lisäksi Kainuun liitto kutsui kuntapäätäjät yhteiseen kokoukseen kaksi kertaa vuoden 2015 aikana.

2.3 Henkilöstö

Kainuun liiton virasto sijaitsee Kauppatatu 1:ssä. Virasto hoitaa hallinnon tukipalvelut. Työssä tarvittavat välineet, ohjelmat ja laitteet on pidetty ajanmukaisina. Liiton prosessien sähköistäminen (mm. toimielinten sähköiset esityslistat) jatkuu. Tietohallinnon osalta on tarve saada joustoa liiton omista tarpeista lähtevien välineiden ja ohjelmistojen käyttöön.

Kainuun liiton palveluksessa oli vuonna 2015 n. 28 henkilöä vakituksessa työ- tai virkasuhteessa tai perustellusta syystä määräaikaisessa työsuhteessa. Lisäksi toimintavuonna oli liiton palveluksessa 1 – 2 tilapäistä henkilöä mm. työharjoittelussa tai siviilipalveluksessa.

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat hallintosäännön 49 §:n nojalla maakuntajohtaja sekä vastuualuepääliköt. Muita ei ole nimetty. Vastuualuepääliköt ovat:

Malinen Pentti	maakuntajohtaja
Heikkinen Hannu	suunnittelujohtaja
Keränen Heimo	aluekehitysjohtaja
Teittinen Jorma	kehittämisjohtaja (28.2.2015 saakka)
Turkulainen Harri	hallintopäälikkö

Henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua tehtäväkuvansa mukaiseen ammattitaitoa kehittävään koulutukseen vahvistaen ammatillista osaamistaan. Varhaisen tuen malli otetaan käyttöön henkilöstön työkyvyn ja työhyvinvoinnin varmistamiseksi.

Henkilökunnan sisäinen kehittämisspäivä järjestettiin kesäkuussa, jossa yhdessä analysoitiin liiton tilannetta ja suunniteltiin toimenpiteitä vastaisuuden varalle. Samassa yhteydessä tehtiin kuiluanalyysi henkilökunnan osaamisesta.

Aluekehitysjohtaja ja hallintopäälikkö osallistuivat KoulutusAvain Oy:n järjestämään työhyvinvointi ja tuottavuus Kainuussa –esimiesvalmennukseen. KoulutusAvain Oy toteutti syksyllä liiton henkilökunnalle työhyvinvointikyselyn ja tulokset olivat kautta linjan varsin hyviä ja jopa oikein hyviä.

Henkilöstöä koskevat tunnusluvut esitellään tarkemmin erillisessä henkilöstötilinpäätöksessä, henkilöstöraportti vuodelta 2015.

2.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kainuun liiton talous on kehittynyt suotuisasti kolmen ensimmäisen tilikauden aikana. Kainuun liiton mittapuulla on tehty merkittävät ylijäämäiset tulokset. Myös vuonna 2015 tehtiin ylijäämäinen tilinpäätös. Liiton talous antaa mahdollisuuden vahvistaa osallistumista aluekehityshankkeiden edistämiseen käyttäen budjetti- ja ylijäämävaroja.

Rakennerahastokaudella käytettävissä olevat varat pienenevät merkittävästi edellisestä kaudesta. Tämä tarkoittaa, että mahdollisuudet rahoittaa hankkeita samassa määrin kuin viime kaudella ovat pienentyneet. Lisäksi rakennerahastokauden tekninen tuki, jolla on rahoitettu mm. hankeneuvontaa, hankepääätöksentekoa, maksatuksia ja tarkastuksia, pieneni voimakkaasti kaikissa maakunnan liitoissa.

Valtionneuvosto päätti, että Vaalan kunta siirtyy Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan 1.1.2016 alkaen. Tämä tarkoittaa Kainuun liitolle yhden jäsenkunnan menetystä ja samalla maksuosuustasoon noin 100 000 euron vähennystä.

Kevään 2015 eduskuntavaalien jälkeen muodostettu hallitus päätti marraskuussa, että Suomessa tul-
laan toteuttamaan itsehallintouudistus (valtion aluehallintoa ja maakuntien liittoja koskeva). Hallituk-
sen linjauksen 7.11.2015 mukaan maahan muodostetaan 18 itsehallintoaluetta, mutta vain 15 sote-
aluetta. Tämä jako on aiheuttanut hämmennystä Kainuussa ja muissakin maakunnissa.

Vuoden 2015 aikana valmisteltiin Kainuun liiton johdolla Kainuun biotuotetehtaan perustamista käsit-
televä esiselvitys ja sen jatkona itse tehtaan perustamista. Maakuntavaltuuston päätöksellä Kainuun
liitto osallistui Kainuun biotuotetehtaan kehittämissyhtiön perustamiseen ja myönsi yhtiölle vuonna
2016 käytettäväksi 400 000 euron lainan. Vaihtovelkakirjalainan takaisinmaksuaika on kolme vuotta.
Ellei biotuotetehtaan perustaminen etene suunnitellusti tai sovitussa aikataulussa, voi myönnetystä
lainasta tulla luottotappioita.

2.5 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kainuun maakuntahallitus toteaa, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty Kainuun liitos-
sa asianmukaisella ja riittävällä tavalla.

Maakuntahallitus perustaa kantansa seuraaviin seikkoihin:

Kainuun liiton säännöt ja ohjeet ovat ajan tasalla. Liiton lakisääteiset tehtävät on suoritettu ao. lakeja
ja säädöksiä noudattaen. Maakuntavaltuusto hyväksyi 16.6.2014 kokouksessaan sisäisen valvonnan
ja riskienhallinnan periaatteet. Maakuntahallitus hyväksyi jo 17.6.2013 sisäisen valvonnan ja riskien-
hallinnan ohjeen. 9.12.2013 hyväksyttiin hallintosääntöä täydentävät raha- ja laskentatointa koskevat
ohjeet. Maakuntajohtaja on 18.2.2013 tehnyt viranhaltijapäätöksen liiton luottokorttien käyttöön liitty-
vistä säännöistä.

Kainuun liiton vakuutukset kilpailutettiin syksyllä 2012 ja ne astuivat voimaan 1.1.2013 Kainuun liiton
aloittaessa toimintansa. Vahinkotapahtumia ei ole esiintynyt vuosina 2013 - 2014. Viime vuonna sattui
kaksi pientä tapaturmaa.

Henkilöstökokous hyväksyi helmikuussa 2015 täydennetyn työsuojelun toimintaohjelman.

Kainuun liiton toimielinten päätöksistä ei vuoden vaihteessa ollut oikeusasteissa vireillä yhtään asiaa,
mutta Eduskunnan oikeusasiamies sekä Tietosuojavaltuutettu ovat käsitelleet yhtä toimenpidepyynn-
töä.

Tietosuoja- ja tietoturva -asiakirjaa. Kainuun liitto noudattaa Kainuun maakunta -kuntayhtymän aikana hyväksyttyä tietosuoja- ja tietoturva -asiakirjaa.

Kainuun liitto hankkii pääosan tietohallintopalveluistaan, talouspalveluistaan (~kirjanpito) ja henkilöstöpalveluistaan (~palkanlaskenta) ostopalveluina Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä.

2.6 Tilikauden tulos

Tilikauden tuloksen käsittely

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että liiton vuoden 2015 ylijäämä 501 120,38 euroa kirjataan tilinpäätöksessä teknisesti taseen omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämätilille, mutta maakuntavaltuuston hyväksynnän jälkeen se siirretään taseen muut omat rahastot –tilille nimellä Kainuun tulevaisuusrahasto.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2015	2014
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	3 422	4 181
Toimintakulut	-2 918	-3 791
Toimintakate	504	390
Rahoitustuotot ja –kulut	-3	-3
Korkotuotot	0	1
Muut rahoitustuotot	0	0
Korkokulut	0	0
Muut rahoituskulut	-3	-4
Vuosikate	501	387
Poistot ja arvonalennukset	0	0
Tilikauden tulos	501	387
Rahastojen lisäys (-)	0	0
Rahastojen vähennys (+)	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	501	387

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/Toimintakulut %	117,3 %	110,2 %

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2015 1000 €	2014 1000 €
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	501	387
Tulorahoituksen korjauserät	0	0
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	0	0
Toiminnan ja investointien kassavirta	501	387
Rahoitustoiminnan kassavirta		
Lainakannan muutokset	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	165	-164
Rahoituksen kassavirta	258	-164
Rahavarojen muutos	759	223
Rahavarat 31.12.	1 839	1 080
Rahavarat 1.1.	1 080	857

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Kassan riittävyys pv	230	103

Vastaavaa	2015 1 000 €	2014 1 000 €	Vastattavaa	2015 1 000 €	2014 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	443	443	OMA PÄÄOMA	1 871	1 370
Aineettomat hyödykkeet	0	0	Peruspääoma	488	488
Aineelliset hyödykkeet	0	0	Ed. kauden tilikauden yli-/alijäämä	882	495
Sijoitukset	443	443	Tilikauden yli-/alijäämä	501	387
Osakkeet ja osuudet	443	443	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 172	5 025
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 172	5 025	Muut toimeksiantojen varat	3 172	5 025
Muut toimeksiantojen varat	3 172	5 025	VIERAS PÄÄOMA	541	447
VAIHTUVAT VASTAA- VAT	1 968	1 374	Lyhytaikainen	541	447
Saamiset	130	294	Ostovelat	299	174
Lyhytaikaiset saamiset	130	294	Muut velat	0	0
Myyntisaamiset	0	84	Siirtovelat	241	273
Muut saamiset	42	42			
Siirtosaamiset	88	168	VASTATTAVAA	5 583	6 843
Rahat ja pankkisaamiset	1 839	1080			
VASTAAVAA	5 583	6 843			

Kainuun liiton kokonaistulot ja –menot 2015

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	3 422	Toimintakulut	-2 918
Korkotuotot	0	Korkokulut	0
Muut rahoitustuotot	0	Muut rahoituskulut	-3
Kokonaistulot yhteensä	3 422	Kokonaismenot yhteensä	-2 921

Täsmäytys:

Kokonaistulot – Kokonaismenot = 3422 – 2921 = 501

Muut maksuvalmiuden muutokset – Rahavarojen muutos = 258 – 759 = 501

3. TOTEUMAVERTAILU

3.1 Edunajaminen

Edunajamisen tilanteesta maakuntajohtaja on raportoinut maakuntahallitusta osana maakuntajohtajan tilannekatsauksia. Hankekohtaista edunvalvontaa on seurannut ja arvioinut edunajamistiimi. Maakuntahallitus arvioi edunajamisen teemat ja yksittäisten toimenpiteiden toteutumisen toimintakertomuksessa (ks. liite 2).

Kansainvälinen toiminta

Kainuun liitto toteutti aluekehitysviranomaisen kansainväliseen rooliin kuuluvaa jatkuvaa kansainvälistä toimintaa, joka liittyy liiton perustehtäviin aluekehittämiseen ja alueiden käytön suunnitteluun. Liiton kansainvälistä toimintaa koordinoi maakuntajohtajan vetämä kv-tiimi. Toimintavuonna korostui valmistautuminen vuosien 2016 ja 2017 Barentsin alueneuvoston puheenjohtajuuteen. Vuoden 2015 merkittävimmät uudistukset kansainvälisessä toiminnassa liittyivät viestintään: yhteistyössä Kainuun Etu Oy:n kanssa toteutettiin englanninkieliset Fb-sivut (Can do Kainuu) sekä aloitettiin englannin ja venäjän kielisten verkkosivujen rakentaminen. Pyrkimys vahvistaa Kainuun toimijoiden aktiivisuutta EU:n ja muiden kansainvälisten rahoituslähteiden hyödyntämiseen oli tavoitteena, mutta toimenpiteissä päästiin vasta alkuun.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto kansainvälisen toiminnan tukena

Maakunnan pysyvä edustus Brysselissä on hoidettu Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston kautta, jonka toimintaan osallistuu seitsemän maakuntaa. Kainuu toimi toimiston työvaliokunnan puheenjohtajana (Jouni Ponnikas) vuonna 2015.

Kainuun liitto aktivoi ja koordinoi kainuulaisten tahojen kansainvälistä toimintaa (ns. kotipesätoiminta) sekä osallistuu EU-toimiston ohjaukseen. Kainuu liitto käynnisti Europe Direct –tiedotuspisteen liiton tiloissa vuoden 2015 alkupuolella saatuaan tähän EU:n tukirahoitusta.

Kansainvälisissä verkostoissa toimiminen

Kainuun liiton EU-alueen sisäistä ja sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä tehdään pääsääntöisesti eri järjestöjen ja verkostojen kautta. Näistä keskeisimmät olivat:

1. Barentsin alueyhteistyö

Kainuun liitto osallistui v. 2015 Barentsin aluehallintojen väliseen yhteistyöhön alueneuvoston, aluekomitean ja näiden työryhmien jäsenenä. Barentsin alueellisen liikenne- ja logistiikkatyöryhmässä Kainuulla oli vetovastuu toiminnasta.

Kainuu valmistautui vuosien 2016 – 2017 Barentsin alueneuvoston puheenjohtajakautteen valmistelemalla ja julkaisemalla puheenjohtajuusohjelman sekä organisoimalla vastuutehtäviä jakamalla niitä aikaisempaa laajemmalle joukolle sekä rekrytoimalla henkilöitä myös eri sidosryhmistä Barents-työryhmiin. Puheenjohtajuuskaudelle laadittiin viestintäsuunnitelma ja valmisteltiin ulkopuolisen rahoituksen hakemista henkilöresurssien vahvistamiseksi.

2. Venäjä-yhteistyö

Venäjän alueille suuntautuvassa poliittisessa yhteistyössä keskeinen foorumi on Euregio Karelial toiminta (Kainuu, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa ja Karjalan Tasavalta). Sen pohjana on vuonna 2014 hyväksytty yhteinen asiakirja ”Euregio Karelial toiminnan pääsuunnat 2020”. Kainuun liiton omaa Venäjä-strategian toimeenpanoa koordinoiva työryhmä toimi Kainuun liiton vetovastuulla. Kainuun liitto osallistui aktiivisesti rahoituskauden 2014–2020 ENI CBC -ohjelman valmisteluun. Kainuun liiton vetämä BLOKOS –hanke päättyi edellisen ulkorajaohjelmakauden päättyessä: hankkeen tuloksena Kostamuksen kaupunkiin rakennettiin uudenaikainen lämpölaite, joka hyödyntää kaupungin vedenpuhdistamon lietettä.

3. NSPA -verkosto

Kainuun liitto on osallistunut Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden verkoston (Northern Sparsely Populated Areas) toimintaan. Sen keskeinen tavoite on EU:n harvaan asuttujen alueiden EU:n erityistuen asema ja sen vahvistaminen. Vuoden 2015 keskeinen toimenpide on ollut OECD:n toteuttama aluetutkimushanke, jolla tuotetaan pohjatietoa pohjoisen, harvaan asutun alueen olosuhteista ja mahdollisuuksista tulevaa EU-rahoituskautta varten.

3.2 Elinkeinot ja aluekehitys

Maakuntaohjelman toteutus

Maakuntasuunnitelma ja -ohjelma ovat lakisääteisen aluesuunnittelun ja -kehittämisen keskeiset välineet. Kainuussa maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma on yhdistetty yhdeksi *Kainuu-ohjelmaksi*,

jonka maakuntavaltuusto on hyväksynyt 16.6.2014. Kainuun aluekehittämistä koskevat alueelliset tavoitteet ja niiden mittarit on hyväksytty osana tätä Kainuu-ohjelmaa. Aluekehitysviranomaisena Kainuun liitto seuraa ja ennakoi tavoitteiden saavuttamista ja laajemminkin aluekehitystä. Tehtävää varten toimii erityinen ennakointi- ja seurantaryhmä, jonka vetäjänä toimii aluekehitysasiantuntija Jouni Ponnikas. Kainuun liitto ylläpitää kuiskintaa.fi -ennakointiportaalia, johon Kainuun kehitystä koskevat tilasto- ja ennakointitiedot sekä niistä tehdyt analyysit ja keskustelut kootaan. Varsinainen maakunta-ohjelman seurantaraportti oli valmistelussa vuoden 2015 lopulla, ja se hyväksyttiin hallituksessa vuoden 2016 alussa. On huomattava, että vasta käynnistyneen hanketoiminnan vaikutukset eivät näy vielä seurantaindikaattoreissa eikä niitä ole voitu muutenkaan arvioida. Seurantaraportti antaa kuitenkin yleiskuvan Kainuun aluekehityksen kokonaistilanteesta, josta tässä muutama huomio keskeisten indikaattoreiden kautta (ks. www.kuiskintaa.fi):

- Väestö ja sen demografia ei ole kehittynyt ohjelman tavoitteiden suuntaisesti, vaikka maahanmuutto on hieman paikannut muuttoliikkeen ylläpitämää väestökatoa ja väestörakenteen vanhenemista. Kainuu menettää erityisesti nuoria, opiskeluiässä olevia ikäluokkia suurimpiin (yliopisto) kaupunkeihin.
- Elinkeinorakenne ja avaintoimialojen työllistävyys on pysynyt Kainuussa suhteellisen vakaana viimeiset kaksi vuotta. Työttömyysaste on Kainuussa jopa laskenut, mikä on positiivista ja ohjelman tavoitteiden suunaista, mutta samoin on laskenut hieman myös työllisyysaste (erityisesti vuonna 2014), mikä viestii siitä, että työikäistä työvoimaa on siirtynyt työmarkkinoiden ulkopuolelle. Tämän suuntainen kehitys puolestaan heikentää alueen elinvoimaa.
- Kainuulaisten hyvinvointiin satsataan erittäin paljon – sekä soten, peruskuntien että erilaisen kehittämistoiminnan kautta. Onnistuneesta toiminnasta huolimatta hyvinvointiero – verrattuna koko maahan – ei ole onnistuttu vielä kaventamaan, vaikka esim. sairastavuusindeksi on hieman lähestynyt maan keskiarvoa vuonna 2014.
- Osaamisen vahvistamista tehdään Kainuussa monella eri rintamalla ja sitä voidaan arvioida monella eri tavalla. Pelkistetty tapa on arvioida sitä tutkinnon suorittaneiden osuuden kautta. Se on Kainuussa yleensä ollut selvästi alle maan keskiarvon. 2010-luvulla tilanne on kuitenkin selvästi korjaantunut ja viimeisin vuoden 2013 tilanne on jo hyvin lähellä maan keskiarvoa, sillä tuolloin Kainuussa tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä oli 67 %, kun se koko maassa oli 69 %.

Aluekehityksen ennakointi on Kainuu-ohjelman tavoitteiden toteutumisen aktiivista seurantaa sekä EU-ohjelmien toteutuksen ja vaikuttavuuden arviointia. Liitto on hankkinut maakunnallisen ennakointi- ja seurantatehtävän tarvitsemat aluutilasto- ja paikkatiedot ja tekee yhteistyötä kuntien, ELY -keskuksen, Kainuun Edun ja muiden kehittämistyötä tekevien toimijoiden kanssa. Ennakoinnin ja seurannan toimintamallia on kehitetty systemaattisesti oman hankkeen kautta, joka päättyi syksyllä 2015: ennakointiportaali ja ennakointijärjestelmä on vakiinnutettu vuoden 2015 aikana. Ennakoinnin kehittämistyössä on siis onnistuttu.

Elinkeinot ja aluekehitys -yksikön toiminnalliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Uuden yksikön työ on käynnistynyt ilman suurempaa kitkaa kaikilla osa-alueilla. Rahoitusprosessit ja asioiden valmistelu liiton omassa hanketiimissä ja asiantuntijoilla laajennetussa MYR:n sihteeristössä toimii sujuvasti. Yksi-

kön oman tuotannon hankkeet on ajettu suunnitellusti alas vuoden 2015 aikana ja toiminnassa on keskitytty rahoittamaan ulkopuolisten hakemia hankkeita. Liitossa valmisteltiin rahoituspäätöksen te-
koon saakka 12 hanketta sekä tuettiin kylien kehittämistä Kainuun Nuotan johdolla Kainuun kolmella
kylällä. Lisäksi teetettiin muutamia strategisesti tärkeitä selvityksiä. (Kainuun liiton hanketyöstä ja ra-
hoitetuista hankkeista tehdään vuosittain maakuntahallitukselle erillinen toteutumisasiiraportti, jossa arvi-
oidaan tarkemmin hankkeiden tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.)

Maakuntaohjelman toimeenpanoprosessi toteutui suunnitellusti ja toimeenpanosuunnitelman uudistus
onnistui tavoitteiden mukaan. Uusi TOPSU on aiempaa kokonaisvaltaisempi. Toimeenpanosuunni-
telma on lyhyen tähtäimen tahdonilmaus, joka on tarkoitettu koko maakunnalle ja sitä sovelletaan ot-
taen huomioon alueelliset sekä paikalliset erityispiirteet. Strategian luonne on ohjaava ja uusia mah-
dollisuuksia etsivä – se on ennen kaikkea aluelähtöinen strategia, joka toisaalta suuntaa ja keskittää
valintoja, mutta toisaalta se pyrkii myös säilyttämään reagoitiherkkyden erilaisiin uusiin avauksiin ja
esimerkiksi lähialueilla alkaviin suurhankkeisiin. Uuden TOPSU:n edunvalvontakohteet ja hankeaihiot
on kuvattu halutun suuntaisiin muutoksiin johtavina strategisina linjauksina, kärkihankeaihioina, jotka
eivät ole rahoittajia sitovia ”ennakkopäätöksiä”, mutta ohjaavat päätöksentekoprosesseja. Ennakoival-
la kehittämisenäkemyksellä ja rakennemuutoksen ennakoivalla huomioimisella sekä ajantasaisella toi-
meenpanosuunnitelmalla luodaan toisaalta valmiuksia rahoittaa nopeasti valmiita hankeaihioita ja toi-
saalta pidetään yllä valmiutta tarttua nopeasti avautuviin uusiin kehittämismahdollisuuksiin – tulevatpa
ne miltä suunnalta tahansa. Tällä maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) hyväksymällä toimeenpano-
suunnitelmalla luodaan myös valmiuksia koota laajasti eri rahoituslähteitä kainuulaisten hankkeiden,
hankekokonaisuuksien ja alueiden välisten yhteishankkeiden taakse. Tässä työssä Kainuun liiton joh-
tama MYR:n sihteeristö on ottanut vahvan, onnistuneen roolin.

Mukana TOPSU:n valmistelussa ovat olleet Kainuun ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
ja Kainuun liitto. Kainuun liitto kiersi myös Kainuun kunnat keväällä ja kesällä 2015, jolloin saatiin esi-
tyksiä kuntien strategisista linjauksista. Lisäksi pyydettiin laajasti hanke-ehdotuksia Kainuu-ohjelman
toimeenpanoon kesän 2015 aikana. TOPSU:n valmistelun yhteydessä on päivitetty myös Kainuun
edunajamishankkeista koostuvaa ”Kainuun hankeluetteloa 2015–2016”, jonka tärkeimmät hankkeet
liitettiin osaksi TOPSU:a. TOPSU:lla ohjattiin ennen kaikkea hanketoimintaa siten, että maakuntaoh-
jelman strategiset linjaukset ja painopisteet tulevat huomioiduksi, sekä eri rahoittajatahojen rahoitus-
kriteerit täyttyvät ja Kainuun ”taantuma kammitetaan” – etupainotteisesti ja mahdollisimman konkreet-
tisilla sekä yritystoiminnan kehittämistä priorisoivilla toimenpiteillä. Vahva yritysnaäkökulma on onnistut-
tu saamaan mukaan ainakin kaikkiin liiton rahoittamiin kehittämishankkeisiin.

Elinkeinopolitiikka ja EU-ohjelmien toimeenpanon organisointi sekä hankerahoitus

Maakunnallista elinkeinopolitiikkaa on toteutettu tiiviinä sidosryhmäyhteistyönä siten, että maakunta-
ohjelman toimeenpanossa on vahvistettu ennakoivaa otetta. Tärkeänä kumppanina yritysrajoapinnassa
on ollut erityisesti Kainuun Etu Oy, KAMK, KAO ja CEMIS-Oulu sekä Kajaanin yliopistokeskus. Kai-
nuun liitto osallistui kumppanin roolissa valtakunnallisten yrittäjäpäivien 2015 järjestelyihin Kainuussa,
Sotkamossa.

Kainuun liiton tehtävänä aluekehityslain mukaisesti on organisoida ohjelmien toimeenpano; toteuttaa yhteistyössä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa suuralueen rakennerahasto-ohjelmaa. Teknisen tuen käytöstä Pohjois-Suomen maakunnan liitot ovat tehneet keskinäisen sopimuksen, jonka mukaan suuralueelle yhteisiä tehtäviä hoitaa ja koordinoi Lapin liitto. Kainuun liitto valmistautui vuonna 2015 sopeuttamaan rakennerahastojen hallinnointitehtävät (välittävän viranomaisen tehtävä) uuden ohjelmakauden määrittelemään teknisen tuen määrään. EU-ohjelmien v. 2014–2020 toteutus on alkanut käytännössä jo vuoden 2014 kuluessa ja päässyt vauhtiin vuoden 2015 aikana. Kainuun liiton tehtävänä on ollut edellisen ohjelmakauden Itä-Suomen EAKR-ohjelman toteutuksen koordinointi, joka on kestänyt vuoden 2015 loppuun, ohjelman sulkemiseen asti.

Liitto saa siis valtiolta vuosittain noin 3 milj. € EU-rahoitusta (ml. valtion rahoitus), jonka päätöksentekoa ja käyttöä ohjaa rahoituslaki. Liiton omasta budjetista rahoitettiin joidenkin hankkeiden omarahoituksia ja kylienkehittämispilotti kolmelle kylälle (Lentiira, Vaarankylä ja Neittävä). Kainuun kylien pienimuotoinen rahoitus- ja kehittämishanke toteutettiin 2014–2015. Kainuun liitto rahoitti budjetistaan yhteensä 30 000 eurolla hankkeessa mukana olleita kyläyhdistyksiä ja Kainuun Nuotta ry:tä. Rahoituksen ohella Kainuun liitto piti yhteyttä toimijoihin sekä seurasi hankerahoituksen käyttöä ja tarjosi myös neuvoja kehittämistyön etenemisessä. Hankkeen päätyttyä vuoden 2015 lopussa Kainuun liitto vastasi hankkeen toiminnan ja rahoituksen käytön arvioinnista (valmisteltu erillinen raportti).

Rakennerahasto-ohjelmakausi 2007–2013 on päättynyt ja ohjelma on käytännössä suljettu vuoden 2015 aikana. Kaikki hankkeet on maksettu ja päätetty EURA2007-järjestelmässä. Kainuun liiton ohjelmakehitys oli koko ohjelmakaudella yht. EAKR/ESR/valtio 24,338 milj.€ ja toteuma oli 99,95 % eli käyttämätöntä/hankkeista palautunutta rahoitusta jäi 9 983 €. Kuntarahoitusta kertyi n. 6,0 milj.€. Hankepäätöksiä tehtiin 70, uusia työpaikkoja syntyi 117 kpl ja uusia yrityksiä 40 kpl.

Rakennerahasto-ohjelmakauden 2014–2020 käynnistämisessä oli ongelmia. Hankehallinnointiin suunniteltu EURA2014-järjestelmä ei toiminut ja se aiheutti mm. hankepäätösten ja maksatusten osalta hankaluutta ja viivettä. Kainuun liitto on vuoden 2014–2015 aikana rahoittanut 13 hanketta, joista 5 on ylimaakunnallisia (joihin on sidottu 2,5 milj. €), kokonaisvaraus hankkeille on 4,9 milj. €.

Kainuun liitolla on jatkuva haku, jolla pyritään vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin ja palvelemaan mahdollisimman tehokkaasti hankehakijoita.

Euroopan alueellisen yhteistyön (EAY) ja raja-alueohjelmien (ENI) ohjelmat

Euroopan Unionissa alueiden välistä yhteistyötä toteutetaan ja rahoitetaan EU-ohjelmakaudella 2014–2020 EAY- ja ENI-ohjelmilla. Kainuun liitto on toiminut EU:n ohjelmissa ja tulevan ohjelmakauden ohjelmien valmistelussa ja hanketoiminnan aktivoinnissa seuraavasti:

- osallistuttu päättyneen ohjelmakauden Karelia CBC -ohjelman toteutukseen ohjelmahallinnossa, toteuttamalla BLOKOS -ohjelmahankkeen sekä osallistumalla tulevan CBC-ohjelman valmisteluun;

- osallistuttu päättyneen ohjelmakauden Itämeren alueen -ohjelman toteutukseen ohjelmahallinnossa;
- osallistuttu päättyneen ohjelmakauden Pohjoisen Periferian -ohjelman hallintoon.

EU:n erillisohjelmia Kainuun liitto ei suoraan toteuta. Kainuun liitto on valmistautunut osallistumaan aluekehitysviranomaisen roolissa hankkeisiin, jossa rahoituksen ehtona on alueviranomaisen sitoutuminen.

3.3 Alueidenkäyttö

Tavoitteet:

- maakuntakaavan kokonaistarkastelun linjaukset maakuntahallitukselta (lähtökohdat ja tavoitteet)
- tuulivoimamaakuntakaavan valmistuminen
- liikennepoliittisen selonteon / kansallisten ja kansainvälisten suunnitelmien sisältöön vaikuttaminen (Kainuun kärkihankkeet) ja liikennejärjestelmän tulevaisuuskuva (Alli)

Mittarit:

- tuulivoimamaakuntakaava maakuntavaltuuston hyväksyttävänä huhtikuun kokouksessa
- kokonaismaakuntakaavan tarkistamista koskeva aloituspäätös maakuntavaltuuston huhtikuun kokouksessa, tarkistamisen lähtökohdat ja tavoitteet -raportti maakuntahallituksen hyväksyttävänä vuoden 2015 loppuun mennessä
- omista toteutushankkeista raportti kerran vuodessa maakuntahallitukselle viimeistään elokuun kokouksessa

Toimenpiteet:

- BLOKOS -hankkeen loppuraportointi ja maksatus
- KHO hylkäsi 16.2.2015 tekemällään päätöksellä Kainuun 1. vaihemaakuntakaavasta tehdyt valitukset. Ympäristöministeriön 19.7.2013 tekemä vahvistamispäätös jäi voimaan. Kaava-asiakirjojen painatus tehtiin kevään aikana.
- Kainuun matkailun maankäyttöstrategian esiselvityksen valmistuminen (laatiminen käynnistyi marraskuussa 2014)
- lausunto ympäristöministeriölle Suomen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvan luonnoksesta (mh 23.2.2015)
- lausunto ympäristöministeriölle maakuntakaavojen vahvistusmenettelyjen vaihtoehtoja koskevista selvityksestä (mh 23.2.2015)
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaava-alueen rajauksen muuttaminen (mh 23.3.2015)
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavaluonnoksen lausunnot ja vastineet (mh 23.3.2015)
- Kainuun biotuotetehdas -tehdaskonseptiselvityksen käynnistäminen ja toteutus 1.4.–31.8.2015 (mh 20.4.2015). Kokonaan uusi hanke, jota ei ole ennakoitu v. 2015 toiminta- ja taloussuunnitelmassa.
- Kainuun kokonaismaakuntakaavan seurantaraportin valmistuminen (mh 18.5.2015)

- Kainuun kokonaismaakuntakaavan tarkistaminen (mh 18.5.2015 ja mv 1.6.2015). Päätös kaavatyön käynnistämisestä siirtyi maakuntavaltuuston kokousajankohdan vuoksi kesäkuulle. Lähtökohdat ja tavoitteet valmistelu siirtyi henkilöresurssivajeen vuoksi vuodelle 2016.
- ympäristöministeriön vastinepyyntö vahvistettavana olevaa Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavaa koskevista lausunnoista (mh 22.6.2015)
- oikaisuvaatimus koskien Kainuun tuulivoimakaavaa koskevaa päätöstä (mh 22.6.2015)
- osallistuminen Itä- ja Pohjois-Suomen lentoliikennehankkeen 2015–2017 toteuttamiseen (mh 21.9.2015)
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavaehdotus nähtävillä 2.9.–2.10.2015 (mh 25.8.2015)
- Kainuun biotuotetehdas -tehdaskonseptiselvitys koosteraportti (mh 19.10.2015)
- Kainuun biotuotetehdas -tehdaskonseptiselvitys jatkotoimenpiteet (mh 19.10.2015 ja 16.11.2015)
- lausunto maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (mh 19.10.2015)
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2. viranomaisneuvottelu (MRA 11 §) 27.10.2015
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan kaavaehdotuksen lausunnot ja vastineet (mh 19.10.2015 ja 16.11.2015)
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan hyväksyminen (mh 16.11.2015, mv 30.11.2015) ja saattaminen ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Tarvittavien lisäselvitysten laatimisen vuoksi kaavan hyväksyminen siirtyi marraskuulle.
- Biotuotetehdasta koskevan teollisuusyhtiön perustaminen ja Kainuun liiton edustajien nimeäminen perustettavan teollisuusyhtiön hallitukseen (mh 14.12.2015). Yhtiön perustaminen siirtyi vuodelle 2016.
- Ekologiset yhteydet, luontomatkailu ja hiljaiset alueet Kainuun aluekehityksessä ja maakuntakaavoituksessa yhteistyöhanke (ELMA) SYKE:n kanssa. Hankkeen loppuraportti valmistuu v. 2016.
- Petroskoi-Niirala-Joensuu-Kajaani-Oulu kansainvälisen kehittämiskäytävän (NiiKa) esiselvitys yhteistyössä Pohjois-Karjalan maakuntaliiton kanssa. Esiselvityksen raportti valmistuu v. 2016. Kokonaan uusi selvitys, jota ei ole ennakoitu v. 2015 toiminta- ja taloussuunnitelmassa.
- osallistuminen Harmonisoidut maakuntakaavat e-palveluiksi 2015–2017 (HAME) maakunnan liittojen ja SYKE:n yhteistyöhankkeeseen
- voimassa olevien maakuntakaavojen toteuttaminen on edistynyt kuntakaavoituksen ja muun suunnittelun sekä viranomaistoiminnan kautta (mm. lausunnot 49 kpl, viranomaisneuvottelut, osallistuminen kuntien ja ELY-keskuksen välisiin kehittämiskeskusteluihin).

3.4 Hallintopalvelut

Mittarit:

- talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain johtoryhmässä ja raportoidaan säännöllisesti maakuntahallitukselle ja maakuntavaltuustolle.
- henkilöstö osallistuu koulutuksiin useammin kuin vuonna 2014 (mittarina eTyöpöydän ”Henkilöstöraporttien koulutusosio”).
- kehityskeskustelut käydään kattavasti vähintään kerran vuodessa (johtoryhmä arvioi toteutuman ja mahdolliset lisätarpeet)

- viestinnän uudelleen organisoituminen ja keskeiset toimenpiteet arvioidaan toimintakertomuksessa.
- eMaileri-uutiskirje on säännöllisessä käytössä.
- perusviestintä toteutuu vuosisuunnitelman mukaan. Arvioidaan johtoryhmässä.

Toimenpiteet:

- maakuntahallitus on käsitellyt talousarvion toteutumista viisi kertaa ja maakuntavaltuusto molemmissa kokouksissaan.
- eTyöpöydän raportti näyttää vähemmän koulutuksiin osallistumisia kuin vuonna 2014. Koulutuksellisiin tilaisuuksiin on kuitenkin osallistuttu myös virka-/työmatkahakemuksilla.
- kehityskeskustelut on käyty koko vastualueen henkilöstön kanssa.
- viestintätiimi kokoontui säännöllisesti ja valmisti maakuntahallitukselle liiton viestinnän linjaukset 2016 – 2020 sekä vuosisuunnitelman, jonka henkilökuntakokous hyväksyi.
- eMaileri-uutiskirje saatiin säännölliseen käyttöön syksyllä.

3.5 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kainuun liiton toimintakuluja vuodelle 2015 budjetoitiin 2 985 584 euroa ja toteutuneet toimintakulut olivat 2 917 530 euroa. Suurin menoerä olivat henkilöstökulut 1 561 052 euroa, jotka alittuivat budjettiin nähden 37 314 euroa. Muita suurimpia menoeriä olivat palvelujen ostot 977 360 euroa, jotka alittuivat budjettiin nähden 156 433 euroa.

Toimintatuottoja budjetoitiin 2 985 584 euroa ja toteutuneet toimintatuotot olivat 3 422 028 euroa. Kainuun kunnat maksoivat liitolle jäsenmaksuja 2 558 336 euroa.

Kainuun liiton muut toimintatuotot muodostuvat lähinnä EAKR -ohjelmatyön teknisestä tuesta, Itä-Suomen ESR -ohjelman teknisestä tuesta, Itä-Suomen ohjelmakoordinaation tuesta, BLOKOS -hankkeen tuesta, Biotuotetehdas esiselvityksen tuesta, CCD-hankkeen tuesta, Kainuun ennakointi -hankkeen tuesta sekä Itä- ja Pohjois-Suomen 100 Megan -hankkeen tuesta.

Varsinainen toiminta katettiin lähes täysimääräisesti jäsenkuntien jäsenmaksuosuuksilla. Liiton hallinnoimat hankkeet eivät ole liiton jäsenkuntien maksuosuuksilla katettua toimintaa omarahoitusosuutta lukuun ottamatta. Hankkeista syntyneet menot katetaan EU-tuella, kansallisella tuella sekä hankkeiden omilla tuilla.

Toimintakatteeksi muodostui 504 498 euroa.

Rahoitustuotot ja –kulut olivat yhteensä -3 378 euroa, joten vuosikatteeksi muodostui 501 120 euroa. Liitolla ei ollut suunnitelman mukaisia poistoja.

Tilikauden tulokseksi muodostui 501 120,38 euroa. Tilikauden yli-/alijäämä on 501 120,38 euroa. Liiton maksuvalmius on ollut hyvä. Kassan riittävyys oli 230 päivää, edellisenä vuonna 103 päivää. Ta-

seen loppusumma oli 5 583 484 euroa (vuonna 2014 se oli 6 842 621 euroa). Eroa edellisestä vuodesta 1 259 137 euroa ja se johtuu rakennerahastovarojen vähentymisestä kauden vaihtuessa.

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama %
Toimintatuotot	2 985 584,00	3 422 028	114,6 %
Myyntituotot	2 558 336,00	2 586 806	101,1 %
Tuet ja avustukset	421 248,00	833 918	198,0 %
Muut toimintatuotot	6 000,00	1 000	16,7 %
Toimintakulut	2 985 584,00	2 917 530	97,7 %
Henkilöstökulut	1 598 367,00	1 561 052	97,7 %
Palvelujen ostot	1 133 793,00	977 360	86,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	68 070,00	71 278	104,7 %
Muut toimintakulut	185 354,00	189 229	102,1 %
Toimintakate	0	504 498	
Rahoitustuotot ja -kulut	0	3 378	
Korkotuotot	0	6	
Muut rahoitustuotot	0	25	
Muut rahoituskulut	0	3 409	
Vuosikate	0	501 120	
Poistot	0	0	
Tilikauden tulos	0	501 120	
Tilikauden yli-/alijäämä	0	501 120	

***Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta vastuualueittain
HUOM! vertailut eivät sisällä projekteja.***

TALOUSARVION TOTEUTUMA TILIKAUDELLA 1.1.-31.12.2015		KOKO LIITTO	
	TP 2015	TA 2015	%
Myyntituotot	2 586 806	2 558 336	101,1 %
Tuet ja avustukset	833 918	421 248	198,0 %
Muut toimintatuotot	1 304	6 000	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 422 028	2 985 584	114,6 %
Henkilöstökulut	-1 561 052	-1 598 367	97,7 %
Palvelujen ostot	-977 361	-1 133 793	86,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-71 279	-68 070	104,7 %
Avustukset	-118 609	-2 500	4744,4 %
Muut toimintakulut	-189 229	-182 854	103,5 %
TOIMINTAKULUT	-2 917 530	-2 985 584	97,7 %
TOIMINTAKATE	504 498	0	
Rahoitustuotot ja kulut	-3 378	0	
VUOSIKATE	501 120	0	
TILIKAUDEN TULOS	501 120	0	

ALUEKEHITYKSEN TOTEUTUMA 1.1.-31.12.2015			
	TP 2015	TA 2015	%
Myyntituotot	2 149	0	
Tuet ja avustukset	14 000	0	
Muut toimintatuotot	724	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	16 873	0	
Henkilöstökulut	-383 988	-391 833	98,0 %
Palvelujen ostot	-109 958	-115 800	95,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 934	-27 250	95,2 %
Avustukset	-64	0	
Muut toimintakulut	-13 078	-14 950	87,5 %
TOIMINTAKULUT	-533 022	-549 833	96,9 %
Rahoitustuotot ja kulut		0	
TILIKAUDEN TULOS	-516 149	-549 833	93,9 %

ALUEIDENKÄYTÖN TOTEUTUMA 1.1.-31.12.2015			
	TP 2015	TA 2015	%
Myyntituotot		0	
Tuet ja avustukset		0	
Muut toimintatuotot		0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	
Henkilöstökulut	-273 033	-241 837	112,9 %
Palvelujen ostot	-104 564	-131 600	79,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 239	-7 200	100,5 %
Avustukset			
Muut toimintakulut	-10 711	-19 600	54,6 %
TOIMINTAKULUT	-395 547	-400 237	98,8 %
Rahoitustuotot ja kulut			
TILIKAUDEN TULOS	-395 547	-400 237	98,8 %

ELINKEINOPOLITIikka JA HANKKEEN TOTEUTUMA 1.1.-31.12.2015			
	TP 2015	TA 2015	%
Myyntituotot			
Tuet ja avustukset			
Muut toimintatuotot			
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	
Henkilöstökulut	-109 103	-132 840	82,1 %
Palvelujen ostot	-6 747	-25 100	26,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 785	-3 000	59,5 %
Avustukset			
Muut toimintakulut	-4 545	-12 500	36,4 %
TOIMINTAKULUT	-122 180	-173 440	70,4 %
Rahoitustuotot ja kulut			
TILIKAUDEN TULOS	-122 180	-173 440	70,4 %

HALLINTOPALVELUIDEN TOTEUTUMA 1.1.-31.12.2015			
	TP 2015	TA 2015	%
Myyntituotot	26 322	0	
Tuet ja avustukset	3 484	0	
Muut toimintatuotot	580	6 000	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	30 386	6 000	
Henkilöstökulut	-427 339	-442 396	96,6 %
Palvelujen ostot	-290 964	-270 700	107,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 898	-21 950	118,0 %
Avustukset	-5 424	-2 500	217,0 %
Muut toimintakulut	-136 100	-93 500	145,6 %
TOIMINTAKULUT	-885 725	-831 046	106,6 %
Rahoitustuotot ja kulut	-27	0	
TILIKAUDEN TULOS	-855 366	-825 046	103,7 %

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINNON TOTEUTUMA 1.1.-31.12.2015			
	TP 2015	TA 2015	%
Myyntituotot	2 558 336	2 558 336	100,0 %
Tuet ja avustukset		0	
Muut toimintatuotot		0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 558 336	2 558 336	100,0 %
Henkilöstökulut	-46 232	-59 000	78,4 %
Palvelujen ostot	-163 812	-492 093	33,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 410	-4 920	69,3 %
Avustukset	-113 090	0	#JAKO/0!
Muut toimintakulut	-9 402	-7 200	130,6 %
TOIMINTAKULUT	-335 946	-563 213	59,6 %
Rahoitustuotot ja kulut		0	
TILIKAUDEN TULOS	2 222 390	1 995 123	111,4 %

4. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Kainuun liiton tuloslaskelma 31.12.2015 ja 31.12.2014

	TP2015	TP2014
Myyntituotot	28 470,34	16 496,83
Kuntien maksuosuudet	2 558 335,92	2 527 999,92
Tuet ja avustukset	833 918,06	1 557 417,07
Muut tuotot	1 304,14	79 141,34
TOIMINTATUOTOT	3 422 028,46	4 181 055,16
Henkilöstökulut	1 561 052,16	1 708 349,81
* <i>palkat</i>	1 244 352,39	1 363 496,16
* <i>eläkekulut</i>	277 399,59	301 968,17
* <i>muut henkilösivukulut</i>	39 300,18	42 885,48
Palvelujen ostot	977 360,54	1 771 763,61
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	71 278,81	69 973,28
Avustukset	118 609,10	1 064,66
Vuokrat	112 160,39	144 128,06
Muut toimintakulut	77 069,00	96 196,43
TOIMINTAKULUT	2 917 530,00	3 791 475,85
TOIMINTAKATE	504 498,46	389 579,31
Rahoitustuotot ja -kulut	-3 378,08	-2 451,49
* <i>korkotuotot</i>	5,98	1 198,83
* <i>muut rahoitustuotot</i>	25,41	19,78
* <i>muut rahoituskulut</i>	-3 409,47	-3 670,10
VUOSIKATE	501 120,38	387 127,82
Poistot ja arvonalentumiset	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	501 120,38	387 127,82
TULOSLASKELMA	501 120,38	387 127,82

Kainuun liiton rahoituslaskelma 31.12.2015 ja 31.12.2014

	2015	2014
Vuosikate	501 120,38	387 127,82
* Satunnaiset erät		
* Tulorahoituksen korjauserät		
** Toiminnan rahavirta	501 120,38	387 127,82
* Investointimenot		
* Rahoitusosuudet investointimenoihin		
* Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovut		
** Investointien rahavirta		
*** TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	501 120,38	387 127,82
* Antolainasaamisten lisäykset		
* Antolainasaamisten vähennykset		
* Antolainauksen muutokset		
* Pitkäaikaistenlainojen vähennys		
* Lyhytaikaisten lainojen muutos	-0,12	0,12
** LAINAKANNAN MUUTOKSET	-0,12	0,12
* OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		
* TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUT		
* VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS		
* SAAMISTEN MUUTOS	-164 643,18	-206 791,54
* KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-93 165,14	42 225,07
** Muut maksuvalmiuden muutokset	-257 808,32	-164 566,47
*** RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	257 808,20	164 566,35
**** RAHAVAROJEN MUUTOS	758 928,58	222 561,47
* Rahavarat 31.12.	1 838 838,80	1 079 910,22
* Rahavarat 1.1.	1 079 910,22	857 348,75
** RAHAVAROJEN MUUTOS	758 928,58	222 561,47
***** Raporttiero	0,00	

Kainuun liiton tase 31.12.2015 ja 31.12.2014

<u>VASTAAVAA</u>		2015	2014	<u>VASTATTAVAA</u>		2015	2014
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>				<u>OMA PÄÄOMA</u>			
<u>Sijoitukset</u>				2000	Peruspääoma	-487 870,91	-487 870,91
1208	Muut osakkeet ja osuudet	443 067,99	443 067,99		<u>Peruspääoma yht.</u>	-487 870,91	-487 870,91
<u>Sijoitukset yht.</u>		443 067,99	443 067,99				
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.</u>		443 067,99	443 067,99	2040	<u>Edellisten kausien ylijäämä (alijaama)</u>	-881 877,40	-494 749,58
					<u>Edellisten kausien ylijäämä (alijaama)</u>		
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>				2050	<u>Tilikauden ylijäämä (alijaama)</u>		
1460	Muut toimeksiantojen varat				<u>TILIKAUDEN VOITTO</u>	-501 120,38	-387 127,82
	EU-tukien toimeksiannot yht.	3 172 039,10	5 025 461,77				
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT.</u>		3 172 039,10	5 025 461,77		<u>OMA PÄÄOMA YHT.</u>	-1 870 868,69	-1 369 748,31
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>				2300	<u>Valtion toimeksiannot yht.</u>	-3 172 039,10	-5 025 461,77
<u>Saamiset</u>					<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.</u>	-3 172 039,10	-5 025 461,77
Lyhytaikaiset saamiset							
<u>Myyntisaamiset</u>							
1740	Myyntisaamiset muilta	250,00	83 595,06		<u>VIERAS PÄÄOMA</u>		
1811	Arvonlisäverosaamiset				<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>		
1810	Muut saamiset	41 752,88	42 567,12	2510	Lainat ja rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta yht.	0,00	0,12
1821	Muilta	87 535,35	168 019,23		<u>OSTOVELAT</u>		
	Muut siirtosaamiset yht.	87 535,35	168 019,23	2549	Ostovelat muille	-298 620,33	-173 911,48
	Lyhytaikaiset saamiset yht.	129 288,23	210 586,35		<u>Ostovelat yht.</u>	-298 620,33	-173 911,48
				2555	Muut velat	-561,07	-364,68
	Rahat ja pankkisaamiset				<u>Siirtovelat</u>		
1900	Rahat ja pankkisaamiset yht.	1 838 838,80	1 079 910,22		Siirtyvät korot		
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.</u>		1 968 377,03	1 374 091,63	2570	Siirtyvät korot muille	-3 356,56	-3 546,82
					<u>Siirtyvät korot yht.</u>	-3 356,56	-3 546,82
<u>VASTAAVAA YHTEENSÄ</u>		5 583 484,12	6 842 621,39		Lomapalkkajaksotus		
					Lomapalkkajaksotus	-237 666,00	-266 058,00
				2580	<u>Lomapalkkajaksotus yht.</u>	-237 666,00	-266 058,00
					Muut siirtovelat		
					Lyhytaikaiset muut siirtovelat muille	0,00	-2 705,00
					Ammattiyhdistysjäsenmaksut	-461,58	-452,71
					Tapaturmavakuutusmaksut	89,21	0,00
					Työttömyysvakuutusmaksut/työntekijät	0,00	-148,98
					Työttömyysvakuutusmaksut	0,00	-223,52
				2588	<u>Muut siirtovelat yht.</u>	-372,37	-3 530,21
				2575	Siirtovelat muille yht.	-241 394,93	-273 135,03
					<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>	-540 576,33	-447 411,19
					<u>VIERAS PÄÄOMA YHT.</u>	-540 576,33	-447 411,19
					<u>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</u>	-5 583 484,12	-6 842 621,27

Jäsenkuntien maksuosuudet vuonna 2015

JÄSENKUNTIEN MAKSUOSUUSLASKELMA VUODELLE 2015 v. 2013 ASUKASLUVUN PERUSTEELLA

Kunta	Asukasluku vuonna 2012	Asukasluku vuonna 2013	Maksuosuus 2014 euroa	Maksuosuus 2015 euroa	Muutos euroa	%:ia koko maksu- osuud- esta
Hyrnsalmi	2 603	2 565	81 556	82 052	496	3,2 %
Kajaani	37 973	37 868	1 189 759	1 211 367	21 607	47,1 %
Kuhmo	9 240	9 104	289 505	291 230	1 725	11,5 %
Paltamo	3 743	3 620	117 275	115 801	-1 474	4,6 %
Puolanka	2 931	2 878	91 833	92 065	232	3,6 %
Ristijärvi	1 450	1 427	45 431	45 649	218	1,8 %
Sotkamo	10 682	10 659	334 685	340 973	6 287	13,2 %
Suomussalmi	8 813	8 661	276 126	277 058	932	10,9 %
Vaala	3 250	3 193	101 828	102 142	313	4,0 %
Yhteensä	80 685	79 975	2 528 000	2 558 336	30 36	100

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

3. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

3.1 Kuntayhtymän tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa pysyvien vastaavien liitetiedot.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Kainuun liitolla ei ole vaihto-omaisuutta.

Rahoitusomaisuus: saamiset on merkitty taseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

2. Tuloslaskelma ja tase ovat kuntajaoston ohjeiden mukaisia. Niiden esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä.
3. Tilinpäätös ei sisällä edelliseen tilikauteen liittyviä oikaisuja.
4. Tilinpäätös on vertailukelpoinen edellisen tilikauden kanssa.
5. Tilinpäätös ei sisällä edelliseen tilikauteen kohdistuvia tuottoja, kuluja tai virheiden korjauksia.
6. Taseen yksittäiset erät eivät sisällä useisiin tase-eriin kuuluvia tietoja.
7. Tilinpäätökseen ei sisälly ulkomaanrahan määräisiä saamisia, velkoja tai muita sitoumuksia

3.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet:

Kainuun liitto kuntayhtymään ei kuulu konsernia muodostavia yhteisöjä.

4. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

8. Toimintatuotot kuntayhtymän määritteleminä tehtäväkokonaisuuksina:

LIITETIETO 8		2015	2014
Vastuualueet:			
Aluekehitys		316 893,62	367 451,44
Alueidenkäyttö		274 095,56	618 503,10
Elinkeinopolitiikka ja hankkeet		237 341,32	281 342,38
Hallintopalvelut		2 593 697,96	2 913 758,24
YHTEENSÄ		3 422 028,46	4 181 055,16

9. Kainuun liitolla ei ole verotuloja
10. Kainuun liitolla ei ole valtionosuustuloja
11. Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyviä eriä ei ole
12. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista:

Poiston alaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen käytetään ennalta laadittua maakuntavaltuuston 17.12.2012 hyväksymää poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Kainuun liitolla ei ole tilivuoden 2015 aikana poiston alaista pysyvien vastaavien omaisuutta.

Poistoajat on määriteltä erikseen 31.12.2012 hankittujen pysyvien vastaavien ja erikseen 1.1.2013 alkaen hankittavien pysyvien vastaavien omaisuuserien osalta.

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

PYSYVIEN VASTAAVIEN JA MUIDEN PITKÄVAIKUTTEISTEN MENOJEN POISTOSUUNNITELMA

Poistotapa

T= tasapoisto

J= jäännösarvopoisto

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	Poisto aika	Poisto aika 31.12.2012	Poistotapa 31.12.2013
Aineettomat oikeudet			
Tietokoneohjelmistot	3	3	T
Tietokoneohjelmistot	5	3	T
Muut aineettomat oikeudet	5	5	T
Muut pitkävaikutteiset menot			
Perustamis- ja järjestelymenot	5	3	T
Tutkimus- ja kehittämismenot	3	3	T
Vuokrahuoneistojen perusparannukset	5	3	T
Vuokrahuoneistojen perusparannukset	10	3	T
Muut pitkävaikutteiset menot	5	3	T
Ennakkomaksut	ei poistoa	ei poistoa	
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat			
Asuinrakennukset	30	30	T
Sairaalarakennukset	35	30	T
Hallinto- ja toimistorakennukset	30	30	T
Huolto- yms. Rakennukset	30	20	T
Kehitysvammahuollon rakennukset	30	30	T
Vapaa-ajan rakennukset	20	20	T
Muut rakennukset ja rakennelmat	20	20	T
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Puhelinkeskukset ja telelaitteet	10	10	T
Kulunvalvonta ja -ohjauslaitteet	10	10	T
Muut kiinteät laitteet	5	5	T

Muut kiinteät laitteet	7	7	T
Muut kiinteät laitteet	9	9	T
Muut kiinteät laitteet (paikoitukset, käytetty aiemmin)	(20)	15	T
Kuljetusvälineet			
Henkilö- ja pakettiautot	5	5	T
Trukit ja vaunut	7	7	T
Lääkintälaitteet			
Röntgenlaitteet	5	5	T
Röntgenlaitteet	7	7	T
Röntgenlaitteet	9	9	T
Laboratoriolaitteet	5	5	T
Laboratoriolaitteet	7	7	T
Laboratoriolaitteet	9	9	T
Muut lääkitäilaitteet	3	3	T
Muut lääkitäilaitteet	5	5	T
Muut lääkitäilaitteet	7	7	T
Muut lääkitäilaitteet	9	9	T
Koneet ja kalusto			
ATK -laitteet ja toimistotarvikkeet	3	3	T
ATK -laitteet ja toimistotarvikkeet	5	5	T
Muut koneet, laitteet ja kalusto	3	3	T
Muut koneet, laitteet ja kalusto	5	5	T
Muut koneet, laitteet ja kalusto	7	5	T
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	ei poistoa	ei poistoa	
Taide- ja arvoesineet	ei poistoa	ei poistoa	
Keskeneräiset työt	ei poistoa	ei poistoa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet	ei poistoa	ei poistoa	

Investointiohjelman hyväksymisen yhteydessä päätetään poikkeavista Kirjanpito lautakunnan kunta-
jaoston ohjeiden mukaisesti.

13. Kainuun liitolla ei ole tilivuoden 2015 aikana investointeja eikä poistonalaista pysyvien vastaavien omaisuutta.
14. Kainuun liiton tuottoihin ja kuluihin ei sisälly pakollisten varausten muutoksia.
15. Tuottoihin ja kuluihin ei sisälly olennaisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoittoja ja -
tappioita.
16. Muihin rahoitustuottoihin ei sisälly olennaisia muista yhteisöistä saatuja tuottoja.
17. Kainuun liitolla ei ole poistoerojen muutoksia.

5. Tasetta koskevat liitetiedostot

5.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

18. Kainuun liitto ei ole laskenut liikkeelle lainoja, eikä ole siten aktivoinut laskemisesta aiheutuneita kuluksi kirjaamattomia menoja ja pääoma-alennuksia.

19. Kainuun liitto ei ole tehnyt arvonkorotuksia.

20. Hyödykkeiden hankintameno ei ole aktivoitu korkomenoja.

21. Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti:

PYSYVÄT VASTAAVAT

LIITETIETO 21

Yritys 3000	Aineelliset	hyödykkeet	
Poistamaton hankintameno	Sijoitukset	Ennakko maksut	Yhteensä
1.1.2014	443 064,99	0,00	443 064,99
Lisäykset tilikauden aikana		0,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	0,00	0,00
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno			
31.12.2015	443 064,99	0,00	443 064,99
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Valmis käyttöomaisuus	443 064,99	0,00	443 064,99
Keskeneräinen käyttöomaisuus	0,00		0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	0,00	0,00	443 064,99
Olennaiset lisäpoistot	0,00	0,00	0,00
Käyttöomaisuus			
yhteensä 31.12.2015	443 064,99	0,00	443 064,99

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

22. Kainuun liitolla ei ole määrääviä omistusosuuksia tytäryrityksissä, yhdistyksissä ja säätiöissä.

23. Kainuun liitto kuntayhtymä ei ole jäsenenä muissa kuntayhtymissä.

24. Kainuun liitolla ei ole yhteisyyhteisöjä eikä omistusyhteisöjä.

25. Tiedot vaihtuvien vastaavien saamisista - jaottelu pitkä- ja lyhytaikaisiin saamisiin. Kainuun liitolla ei ole pitkäaikaisia saamisia.

LIITETIETO 25	31.12.2015	31.12.2014
Lyhytaikaiset saamiset		
Muilta:		
Myyntisaamiset	250,00	83 595,06
Muut saamiset	41 752,88	42 567,12
Siirtosaamiset	87 535,35	168 019,23
Saamiset yhteensä	129 538,23	294 181,41

26. Siirtosaamiset olennaiset erät:

LIITETIETO 26				
SIIRTOSAAMISTEN OLENNAISET ERÄT				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset:		31.12.2015	31.12.2014	
BioKos hankkeen EU-tuki				160 706,00
Kela, työpaikkaterveydenhuollon korvaus		4 976,40		6 236,19
Muut siirtosaamiset yhteensä		1 797,96		1 077,04
Ennakkomenot		2 500,00		
Hallinnon tekninen tuki		25 265,86		
Ohjelmakoordinaattori Itä-Suomi		29 829,45		
Itä-Suomen ESR tekninen tuki		23 165,68		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä		87 535,35		168 019,23

27. Kainuun liitolla ei ole rahoitusarvopapereita

5.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

28. Erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana:

LIITETIETO 28	2015	2014
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma 1.1.2015	487 870,91	487 870,91
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.2015	487 870,91	487 870,91
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	881 877,40	494 749,58
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	881 877,40	494 749,58
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	501 120,38	387 127,82
Oma pääoma yhteensä 31.12.2015	1 870 868,69	1 369 748,31

PERUSPÄÄOMA 31.12.2015		
Kunta	Kainuun liitto	%-osuus
Hyrnsalmi	17 377,08	3,56
Kajaani	228 419,35	46,82
Kuhmo	58 124,48	11,91
Paltamo	21 489,10	4,40
Puolanka	18 820,03	3,86
Ristijärvi	8 813,69	1,81
Sotkamo	56 185,32	11,52
Suomussalmi	58 039,57	11,90
Vaala	20 602,28	4,22
	487 870,90	100,00

29. Erittely poistoeroista: Kainuun liitto ei ole verotussyistä kirjannut poistoeroa.

30. Kainuun liitolla ei ole pitkäaikaista vierasta pääomaa

31. Kainuun liitto ei ole laskenut liikkeelle joukkovelkakirjalainoja

32. Kainuun liitolla ei ole pakollisia varauksia.

33. Pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen erittely:

LIITETIETO 33	<u>31.12.2015</u>	<u>31.12.2014</u>
Lyhytaikaiset velat:		
Muille:		
Ostovelat	298 620,33	173 911,48
Muut velat	561,07	364,68
Siirtovelat	<u>241 394,93</u>	<u>273 135,03</u>
Yhteensä	540 576,33	447 411,19

34. Kainuun liitolla ei ole sekkilimiittiä.

35. Kainuun liitolla ei ole lunastettavia vuokrakohteita.

36. Kainuun liitolla ei ole taseessa palautuskelpoisia liittymismaksuvelkoja.

37. Siirtovelkojen olennaiset erät:

LIITETIETO 37	<u>31.12.2015</u>	<u>31.12.2014</u>
Kainuun liiton jäsenkunnat,		
peruspääoman korot	3 356,56	3 546,82
Lomapalkkavelka	237 666,00	266 058,00
CenterConsultingAuditLLC/ inv.Tilintarkastus	0,00	2 705,00
Muut siirtovelat yhteensä	372,37	825,21
	241 394,93	273 135,03

Jäsenkunnat	Peruspääo.	%-osuus	Korko 2015	Korko 2014
	31.12.2015		(0,488+0,,2)	(0,527+0,2%)
Hyrnsalmi	17 377,08	3,56	119,55	126,33
Kajaani	228 419,35	46,82	1 571,53	1 660,61
Kuhmo	58 124,48	11,91	399,90	422,56
Paltamo	21 489,11	4,40	147,85	156,23
Puolanka	18 820,03	3,86	129,48	136,82
Ristijärvi	8 813,69	1,81	60,64	64,08
Sotkamo	56 185,32	11,52	386,56	408,47
Suomussalmi	58 039,50	11,90	399,31	421,95
Vaala	20 602,28	4,22	141,74	149,77
Yhteensä		100,00	3 356,56	3 546,82

38. Kainuun liitolla ei ole huollettavia varoja.

39. Kainuun liitolla ei ole elatustuen takautumissaatavia.

6. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

40. Kainuun liitto ei ole parantanut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut omaisuutta velkojen vakuudeksi.

41. Kainuun liitto ei ole antanut muiden omien sitoumusten vakuuksia.

42. Kainuun liitto ei ole antanut samaan konserniin kuuluville yhteisöille vakuuksia.

43. Kainuun liitolla ei ole muita annettuja vakuuksia,

44. Kainuun liiton ei ole leasingvuokrasopimusvastuita, Leasingsopimukset ovat Kainuun sotella, josta Kainuun liitto vuokraa tarvitsemansa laitteet.

45. Kainuun liitto kuntayhtymä ei ole antanut vastuusitoumuksia samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta.

46. Kainuun liitto ei ole antanut muita vastuusitoumuksia

47. Kainuun liitolla ei ole kuntayhtymän taloudellisia sopimusvastuita

7. Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

48. Henkilöstön lukumäärä tehtäväalueittain

LIITETIETO 48		31.12.2015			31.12.2014		
Vastuualue	Vakituinen	Määräaik.	Yhteensä	Vakituinen	Määräaik.	Yhteensä	
Aluekehitys	8	1	9	6	6	12	
Alueidenkäyttö	5		5	4	2	6	
Elinkeinopolitiikka ja							
hankkeet *)			0	5	1	6	
Hallintopalvelut	8		8	5	0	5	
Yhteensä	21	1	22	20	9	29	

*) Vastuualue lakkautettu 1.8.2015 organisaatiomuutoksen yhteydessä

49. Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut ovat seuraavat:

LIITETIETO 49, Henkilöstökulut			
		2015	2014
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		1 244 352,39	1 363 496,16
Eläkekulut		277 399,59	301 968,17
Muut henkilöstösivukulut		39 300,18	42 885,48
Henkilöstösivukulut yhteensä		316 699,77	344 853,65
Henkilöstökulut yhteensä		1 561 052,16	1 708 349,81

50. Tilintarkastajan palkkiot

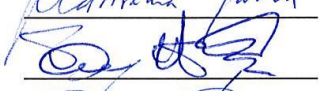
LIITETIETO 50		2015	2014
(BDO Auditor Oy)			
Lakisääteinen tilintarkastus		3 173,10	2 044,00
Tilintarkastajan lausunnot			3 172,00
Tarkastuslautakunnan avustaminen			
Muut tilintarkastuspalkkiot			
YHTEENSÄ		3 173,10	5 216,00
LIITETIETO 50		2015	2014
KPMG			
Lakisääteinen tilintarkastus			9 280,00
Tilintarkastajan lausunnot			
Tarkastuslautakunnan avustaminen			
Muut tilintarkastuspalkkiot			
YHTEENSÄ			9 280,00

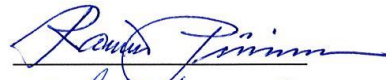

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Kainuun maakuntahallitus 21.3.2016

Matti Peltola
Marianna Järvi

Jari Kumpulainen
Antti Kumpulainen
Eero Kumpulainen

Jari Kumpulainen
Antti Kumpulainen
Jari Kumpulainen
Jari Kumpulainen
Jari Kumpulainen
Jari Kumpulainen

Tilintarkastusmerkinnät

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpito-tavan mukaan. Suoritetusta tilintarkastuksesta on annettu kertomus.

Kajaanissa 18/5 2016

Simo Paakkola, ~~JHT~~-tilintarkastaja
JHT, HT

Liite 1: Hallinto ja henkilöstö

Luottamushenkilöhallinto

Maakuntavaltuusto

Bäckman Markku	Hyrynsalmi (10.6.2015 asti)
Nykänen Kati	Hyrynsalmi
Toivanen Osmo	Hyrynsalmi (10.6.2015 alkaen)
Haukipuro Airi	Kajaani
Heikkinen Markku	Kajaani
Hurskainen Timo	Kajaani
Karppinen Veli-Matti	Kajaani
Keränen Silja	Kajaani
Kettunen Pentti, pj	Kajaani
Kiljunen Ella	Kajaani
Kortelainen Miikka	Kajaani
Kyllönen Toivo	Kajaani
Meriläinen Timo	Kajaani
Mikkonen Ritva	Kajaani
Moilanen Erkki	Kajaani
Ojavuo Maarit	Kajaani
Suutari Eero, l vpj	Kajaani
Tervonen Miariikka	Kajaani
Kampman Helena	Kuhmo
Nikulainen Kari	Kuhmo
Piirainen Tuomo	Kuhmo
Tervamäki Aimo	Kuhmo
Horto Arja	Paltamo
Nieminen Markku	Paltamo
Moilanen Tuulikki	Puolanka
Väisänen Aarre	Puolanka
Keränen Hanna-Leena	Ristijärvi
Lukkari Pentti	Ristijärvi
Heikkinen Pekka	Sotkamo
Korhonen Ari	Sotkamo
Lukkari Anne	Sotkamo
Väisänen Unto	Sotkamo
Helttunen Erja	Suomussalmi
Moilanen Pentti	Suomussalmi

Puurunen Yrjö	Suomussalmi
Seppänen Merja-Liisa	Suomussalmi
Anttila Eila	Vaala (1.6.2015 asti)
Kylmänen Tiina	Vaala (1.6.2015 alkaen)
Virkkunen Reijo, II vpj	Vaala

Maakuntahallitus

Toivanen Osmo	Hyrynsalmi
Hakkarainen Eija I vpj	Kajaani
Hatva Teuvo	Kajaani
Kyllönen Sari	Kajaani
Piirainen Raimo	Kajaani
Sarparanta Tiina	Kajaani
Kinnunen Anneli	Kuhmo
Jarva Marisanna, II vpj	Paltamo
Peltola Harri	Puolanka
Kyllönen Esko	Ristijärvi
Korhonen Timo, pj	Sotkamo
Hekkala Raija	Suomussalmi
Moilanen Kalle	Vaala

Tarkastuslautakunta

Seppänen Merja-Liisa, pj	Suomussalmi
Nikulainen Kari, vpj	Kuhmo
Heikkinen Pekka	Sotkamo
Karppinen Veli-Matti	Kajaani
Keränen Hanna-Leena	Ristijärvi
Korhonen Ari	Sotkamo
Moilanen Tuulikki	Puolanka

Maakunnan yhteistyöryhmä

Varsinaiset jäsenet

Korhonen Timo, pj	Sotkamo
Aavakare Eila	Kajaani
Kampman Helena	Kuhmo
Tolonen Asta, I vpj	Suomussalmi
Horto Arja	Paltamo
Peltola Harri	Puolanka

Pääkkönen Kari, II vpj	Kainuun ELY-keskus
Korhonen Jaana	Kainuun ELY-keskus
Pehkonen Kari	Kainuun ELY-keskus
Kohonen Jukka	TEKES
Virtasalo Eija	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Jestola Satu	SAK:n ammatillinen paikallisjärjestö
Sivonen Tuula	Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Leppänen Timo, III vpj	Kainuun yrittäjät
Karjalainen Markku	MTK-Pohjois-Suomi / Kajaanin toimisto
Lyytikäinen Lasse	Kainuun kulttuuriyhdistys ry

Asiantuntijat

Haataja Jyrki	Suomen Metsäkeskus, Kainuun alueyksikkö
Pääskylä Esko	Akava
Romppainen Heikki	STTK
Tervo Tarja	ProAgria Kainuu
Savolainen Terttu	Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Virtanen Vesa	Kajaanin yliopistokeskus
Kähkönen Jari	Kajaanin ammattikorkeakoulu
Ilola Riitta	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö

Kainuun liitto

maakuntajohtaja Pentti Malinen, **pj**
aluekehitysjohtaja Heimo Keränen

Kainuun ELY-keskus

EAKR-koordinaattori Sanna Karjalainen
ESR-koordinaattori Verna Mustonen
kehittämispäällikkö Juha Määttä
kehittämispäällikkö Osmo Ohtonen
rahoituspäällikkö Pasi Loukasmäki
teknologia-asiantuntija Esko Kokkonen

Johtoryhmä

Malinen Pentti, maakuntajohtaja, **pj**
Heikkinen Hannu, suunnittelujohtaja

Keränen Heimo, aluekehitysjohtaja
Mäntymäki Eeva, viestintäpäälikkö
Ponnikas Jouni, aluekehitysasiantuntija, henkilöstön edustaja
Teittinen Jorma, kehittämisjohtaja (28.2. saakka)
Turkulainen Harri, hallintopäälikkö
Vilhu Eero, vt kehittämisjohtaja (1.3.-30.10. ajan)
Mikkonen Salli, johdon assistentti, **siht.**

Edunajamistiimi

Malinen Pentti, maakuntajohtaja
Korhonen Timo, kansanedustaja, **mkh:n pj**
Suutari Eero, kansanedustaja, mkv I vpj
Jarva Marisanna, kansanedustaja, mkh:n II vpj
Hakkarainen Eija, mkh:n I vpj
Piirainen Raimo, mkh:n jäsen
Kettunen Pentti, mkv:n pj
Virkkunen Reijo, mkv:n II vpj
Heikkinen Hannu, suunnittelujohtaja
Turkulainen Harri, hallintopäälikkö
Keränen Heimo, aluekehitysjohtaja
Aaltonen Helena, aluekehitysasiantuntija
Vilhu Eero, vt. kehittämisjohtaja
Mäntymäki Eeva, viestintäpäälikkö
Ahopelto Maire, sote kuntayhtymän johtaja
Myllylä Raili, sote kuntayhtymän hallituksen pj
Tuominen Anssi, kaupungin koulutusliikelaitoksen johtaja
Mikkonen Salli, **siht.**

Kansainvälistenasioiden tiimi

Malinen Pentti, maakuntajohtaja, **pj**
Heikkinen Hannu, suunnittelujohtaja
Keränen Paavo, aluekehityspäälikkö
Ponnikas Jouni, aluesuunnitteluasiantuntija
Mustonen Minna, kv-asioiden assistentti, **siht.**

Kainuun liiton henkilöstö

Liiton vakinainen henkilöstö

AALTONEN, Helena
HM, aluekehitysasiantuntija

HEIKKINEN, Hannu
DI, suunnittelujohtaja

JUNTUNEN, Martti
Teknikko, maankäyttöasiantuntija

KARPPINEN, Paula
FM, aluekehitysasiantuntija

KERÄNEN, Heimo
FT, aluekehitysjohdaja

KERÄNEN, Paavo
HM, aluekehityspäällikkö

KOKKONEN, Aila
Merkonomi, asianhallintasihteeri

KORHONEN, Arja
Tradenomi, verkkotiedottaja

KYLLÖNEN, Kirsi
Tradenomi, EU-sihteeri, palvelusihteeri

MALINEN, Pentti
FL, maakuntajohtaja

MIKKONEN, Salli
Merkonomi, johdon assistentti

MUSTONEN, Minna
Tradenomi, kansainvälisten asioiden assistentti

OIKARINEN, Anneli
Rakennuspiirtäjä, suunnitteluavustaja

PALONIEMI, Oili
Merkonomi, EU-koordinaattori

PONNIKAS, Jouni
FT, aluekehitysasiantuntija

SCHRODERUS, Sanna
FM, aluesuunnitteluasiantuntija

SIRVIÖ, Pirjo
Kauppateknikko, markkinointisihteeri

TURKULAINEN, Harri
HM, hallintopäällikkö

TÖRHÖNEN, Sirpa
Merkonomi, tutkimussihteeri

VILHU, Eero
YTM, Itä-Suomen EAKR ohjelmakoordinaattori

Liiton määräaikainen henkilöstö

HUOTARI, Anu
YTM, FM, projektipäällikkö 31.7. saakka

IMMONEN, Heikki
HM, EU-hankekoordinaattori

KEMPPAINEN, Seija
FT, projektikoordinaattori 31.3. saakka

KUMPULAINEN, Timo
DI, projektisuunnittelija, 31.5. saakka

NIKOLA-MÄÄTTÄ, Sanna
Insinööri (AMK), projektipäällikkö

NISKANEN, Mari
Insinööri (AMK), projektisuunnittelija 31.7. saakka

Harjoittelijat, siviilipalvelusmiehet, kesätyöntekijät

HEIKKINEN, Joonas (7.9. alkaen)

KIVIOJA, Jenni (4.2.-29.5.)

KYLLÖNEN, Kirsi (4.6.-6.11.)

RÄSÄNEN, Joona (1.6.-31.8.)

VÄISÄNEN, Mervi (13.3. saakka)

Liite 2: Edunajamisen teemat ja tavoitteet 2015

2.1 Hallitusohjelmatavoitteiden toteutuminen

Kainuun liitto toimii maakunnan edunvalvojana ja -ajajana maakuntaohjelman tunnistamien haasteiden ja asetettujen painopisteiden mukaisesti. Vuonna 2015 erityisenä vaikuttamiskohteena oli eduskuntavaalien jälkeinen hallitusohjelma. Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnat ovat yhteisessä huippukouksessaan 27.8.2014 asettaneet hallitusohjelmaneuvottelujen päätavoitteeksi suunnanmuutoksen aluepolitiikkaan. Monilta osin maakuntien tavoitteet toteutuivat osana pääministeri Sipilän hallitusohjelmaa. Erityisen hyvin toteutui tavoite ”alueiden omiin vahvuuksiin, tietämykseen ja erityispiirteisiin perustuvasta kolmiportaisesta *demokraattisesta aluehallinnosta*”. Tämä mahdollistaa Kainuun liiton ja Kainuun ELY-keskuksen toimintojen säilymisen alueella, mikä oli Kainuun edunajamisen erityinen tavoite.

Saavutettavuuden ja toimivan logistiikan kehittäminen koko maassa on ollut haasteellinen myös hallitusohjelman kannalta. Tavoitteenamme oli, että ”viennin kehittämisen, alueen elinkeinohankkeiden ja biotalouden tarpeiden tulee nykyistä voimakkaammin ohjata valtakunnallista lentoliikennestrategiaa, tietoliikenne- ja väylähankkeita”. Kun hallitusohjelma laadittiin luonteeltaan strategiseksi ja hallitus ei enää laadi liikennepoliittista selontekoa hankelistöineen, Kainuun kärkihankkeiden tilanne muuttui epävarmaksi. Em. hankkeita olivat Vt22-yhteysvälihankkeen loppuun saattaminen, Ylivieska-Iisalmi-Kontiomäki –radan parantaminen sekä Vt5:n pullonkaulojen poistaminen yhteyksien nopeuttamiseksi.

Kainuun liiton hallitusohjelmataavoite yleisten lupaprosessien kehittämisestä toteutui Sipilän ohjelmassa erinomaisesti. Siihen liittyen myös maakuntakaavan vahvistamisen menettelystä luopuminen tulee toteutumaan. Normien purku ja kokeilukulttuuri ovat hallitusohjelman keskeisiä reformeja. Samoin uusiutuvan energian kansallinen edistäminen, luonnonvara- ja ympäristötekniikan innovaatiotoiminnan vahvistaminen ml. puurakentamisen hyödyntäminen saivat vahvaa tukea osana uutta hallitusohjelmaa, jossa biotalous kaikkineen sai vahvan aseman. Aluepolitiikan instrumenttien vahvistaminen ja tähän liittyen kansallisen kaupunki- ja innovaatiopolitiikan (MAL ja INKA) laajentaminen koskemaan kaikkia maakuntakeskuksia ei toteutunut hallitusohjelmassa. Samoin on jäänyt tulevien päätösten varaan kuljetustuen säilyttäminen (uusi logistiikkatuki).

2.2 Jatkuvan edunajamisen teemojen 2015 – 2016 toteutuminen

Työpaikkojen varmistaminen ja luonti (julkinen ja yksityinen sektori)

- Pelson vankilan peruskorjauksen toteuttaminen; ei toteutunut aktiivisesta vaikutamisesta huolimatta.
- Kainuun ELY -keskuksen säilyttäminen ja valtion palvelujen säilyttäminen kunnissa; uhka ELY-keskuksen loppumisesta on poistunut, mutta TEM:n toteuttamat organisaatiomuutokset ovat vie-

neet päätösvaltaa Kainuun ELY:ltä muille keskuksille mm. rakennerahasto- ja yritystukipäätökset Pohjois-Pohjanmaan ELY:lle

- Valtakunnallisen Luonnonvarakeskuksen perustamiseen liittyvä uhka/mahdollisuus: Luke-Kainuu strateginen tutkimusyksikkö sijoittuu Kainuuseen; Sotkamon tutkimusyksikön jatkuvuuden turvaaminen vaatii lisätoimenpiteitä
- Kuhmossa Ystävyyden puiston tutkimuskeskuksen (SYKE) toiminta jatkuu selvitysprosessin tuloksena
- huolenpito Kainuun peruselinkeinojen toimintaedellytyksistä; erityisesti lupakäytäntöjen joustavoittaminen: tilanne maatalouden osalta on kehittynyt koko maassa erittäin huonoon suuntaan tuottajahinta- ja tukipolitiikan kehityksen vuoksi
- kaivostoiminnan lupakäsittelyn nopeuttaminen ja liikenneyhteyksien kehittämisen erillinen rahoitus: ei ole tapahtunut / saatu aikaan muutoksia
- uusien ICT – mahdollisuuksien parantaminen (supertietokoneet, sähköverot / palvelinkeskus) datacenterin kilpailukyky; näkymät ovat kehittyneet hyvään suuntaan

Paikallisen päätösvallan ja palvelujen säilyttäminen maakunnassa

- Pohjois-Suomen sote-alueen ja Kainuun tuotantoalueen perustamiseen ja näihin liittyviin sopimus- ja rahoitusmalleihin vaikuttaminen yhdessä kuntien ja Kainuun soten kanssa: tavoite on muuttunut sote-uudistuksen käänteen (hallitusohjelma) myötä; vaikuttamismahdollisuudet ovat parantuneet, mutta vaativat tiivistä yhteistyötä Kainuun soten ja kuntien kanssa.
- Kainuun keskussairaalan säilyminen päivystys- ja synnytyssairaalana: edunajamisen tarve edelleen konkreettinen ja akuutti
- Kuntarakenneselvitykseen osallistuminen asiantuntijatahona ja työvaliokunnassa: Kainuun liitto osallistui aktiivisesti, hallitusohjelman linjaukset muuttivat kuntarakenteeseen liittyvät muutospaiheet ja mm. keskustelu ”Yhden kunnan Kainuusta” menetti merkityksensä
- ELY:n ja Kainuun liiton yhteistyö alue- ja yrityskehittämisessä ja näiden toimintojen aseman turvaaminen mahdollisessa aluehallintouudistuksessa: hallituksen linjaukset 7.11.2015 ovat avanneet tälle tavoitteelle täydet toteutumismahdollisuudet osana maakuntauudistusta.

Toimiva koulutusketju, osaavan työvoiman saanti, osaamisen kehittäminen sekä tehokas ja vaikuttava innovaatiotoiminta

- Korkea-asteen koulutuksen ja päätösvallan säilyminen Kainuussa: uhkatekijät näyttävät väistyneen yleisen politiikkakehityksen ja KAMK:n erinomaisten tulosten myötä
- Pysyvän ja riittävän rahoituspohjan varmistaminen Kainuun korkea-asteen koulutukselle ja tutkimukselle sekä Kajaanin yliopistokeskuksen pysyvän aseman ja rahoituspohjan varmistaminen: valmistuminen tulosneuvotteluihin
- Työvoiman kohtaanto-ongelmien *ennakointi* aikuiskoulutuksessa ja työvoimapolitiisessa rahoituksessa: tavoite ei ole merkittävästi edistynyt.

Kainuun saavutettavuuden varmistaminen

- uuden liikennepolitiikan pilottikokeilu Kainuuseen: hanke-ehdotuksia on valmisteltu, mutta ei ole saatu (vielä) toteutukseen
- joukkoliikenteen ja yksityisteiden rahoituksen turvaaminen; osoittautunut ongelmalliseksi ja tilanne kehittynyt huonoon suuntaan valtion budjettisäästöjen paineessa
- Kajaanin lentoaseman aseman vahvistaminen ja yhteyksien kehittäminen; operaattorimuutos Flybe-> Finnair vaikuttanut vuorotarjontaa lisäävästi ja käyttöastetta parantavasti; IP-lentoliikennehanke on työkaluna kansallisessa edunajamisessa ja Kajaanin lentokentän kehittämissuunnitelmien valmistelussa.
- liikennepol. selontekoon esitettävät hankkeet, jotka on *tarkennettu Kainuun budjettikannan*otossa: hankkeiden eteneminen on muuttunut epävarmaksi, koska hallitusohjelmassa ei ole investointitavoitteita. Investoinneille haetaan uutta rahoitusmallia. Positiivista on korjausvelkatyöryhmän esittämien tavoitteiden sisällyttäminen hallitusohjelmaan.
- Suomen (Kainuun) ja Venäjän välisen rautatieliikenteen toimivuus Pietari - Moskova ja Petroskoi, satamayhteydet Koillisväylälle: hankkeille on syntynyt suunnitelmapohjaa osana Barentsin alueen liikennestrategiaa, mutta hankkeiden toteutukseen saanti on pitkäjänteistä työtä
- kattavan tietoliikenneverkon rakentamisen, laajakaistahankkeen rahoituksen varmistaminen liittyen sote-uudistuksen palvelujen uusiin toteutusmahdollisuuksiin (Itä- ja Pohjois-Suomi yhdessä); Kainuun laajakaistarakentaminen näyttää pysähtyneen, kansallinen laajakaistahanke jatkuu.

Äkillisten edunvalvontatehtävien ennakointi ja varhainen puuttuminen

Talvivaaran kriisiin liittyvän äkillisen rakennemuutostoinnin suunnittelu ja koordinointi osana aluekehitystehtävää: ÄRM-toimenpiteiden ajaminen toteutunut yritysrahoituksen lisäsaantona 7 milj.euroa, mutta ei muina toimenpiteinä. ERM-suunnitelmien käynnistys on alkanut osana valtakunnallista toimintapolitiikan muutosta.

Hossan kansallispuisto Suomi100-juhlavuodeksi on otettu edunajamisen tavoitteeksi toukokuussa 2015 maakuntahallituksen päätöksellä. Toiminta on tuottanut myönteisen lopputuloksen epäedullisesta lähtötilanteesta huolimatta.

KAINUUN LIITTO

Julkaisuluettelo 1.1.2013 alkaen

Sarja A: virallisesti hyväksytyt julkaisut

Sarja B: selvitykset ja tutkimukset

Sarja C: hallinnolliset asiakirjat

Sarja D: monistesarja

Sarja A		
A:1	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma eli TOT-SU 2014-2015	2013
A:2	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma eli TOPSU 2015-2016	2014
A:3	Kainuu-ohjelma	2014
A:4	Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava	2014
A:5	Kainuun 1. vaihemaakuntakaava	2015
A:6	Viestinnän linjaukset 2016-2020	2015
A:7	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma eli TOPSU 2016 – 2017	2015
Sarja B		
B:1	Kainuu - kaunis mutta kaukana, Kainuun maakuntakuvatu- kimus	2013
B:2	Kainuun skenaariot 2035 loppuraportti	2013
B:3	Kainuun ympäristöohjelma 2020	2013
B:4	Kainuun Venäjä –strategia 2020	2013
B:5	Kainuun maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen täydennys	2013
B:6	Kainuun kaupan palveluverkkoselvitys	2013
B:7	Selvitys Kainuun biotalouden aluetalousvaikutuksista – Kai- nuun biotalouden aluemallinnus. (2014) Aluekehityssäätiö & Helsingin yliopisto, Ruralia-Instituutti	2014
B:8	Kainuun maakuntakaavan seurantaraportti 2015	2015
B:9	Selvitys digitalisaation mahdollisuuksista Kainuussa. (Kainuun ennakkointihanke, Ramboll Management Consulting	2015
B:10	Kainuun tuulivoimamaakuntakaava. Vaikutukset NATURA 2000-verkoston alueisiin	2015
Sarja C		
C:1	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2013	2013
C:2	Kainuun liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2014 ja talo- ussuunnitelma 2014-2016	2013
C:3	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2014	2014
C:4	Kainuun liiton toiminta- ja taloussuunnitelma 2015-2017 ja talousarvio 2015	2014
C:5	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2015	2015
C:6	Talous- ja toimintasuunnitelma 2016-2018 ja talousarvio 2016	2015
C:7	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2015	2016
Sarja D		
D:1	Kainuun seudullisesti merkittävät ampumaradat 2013	2013
D:2	Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuussa. Kainuun turvalli- suussuunnitelma 2015 – 2018	2015

Kainuun liitto

Kainuun liitto
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Puh. vaihde 08 615 541, faksi 08 6155 4260
S-posti kainuunliitto@kainuu.fi

www.kainuunliitto.fi